

JaSeS^{ry}oi

JOURNAL

1-2/2020

*Lähikuvassa Eve Alho
Luovuus ja teknologia
– onnellisesti yhdessä?*

JaSeSoy ry

JOURNAL

Sisältö 1-2/2020

s.5

s.16

Kannessa kuva Mentor-
Mentee -koulutuksesta.
KUVA Elisa Seppänen.

s.26

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Puheenjohtajan kynästä
- 5 Lähikuvassa Eve Alho
- 10 JaSeSoy nuotintaa I: Meidän meri
- 12 Kaikkosen kolumni
- 14 JaSeSoittimilla uusiin äänimaailmoihin Turun seudulla
- 15 Onneksi olkoon Soili!
- 16 SyysSeSoyn yhteydessä kerättiin palautetta ja valittiin uusi hallitus
- 17 Luovuus ja teknologia – onnellisesti yhdessä?
- 22 Orff's Deeper Message – Orff-pedagogiikan syvempi sanoma
- 24 JaSeSoy nuotintaa II: Hiljaistakin hiljaisemmin
- 26 Opettajuutta rakentamassa – kokemuksia Orff-kurssilla
- 28 Albumi – Muistikuvia kesän 2019 Orff-kursseilta
- 30 Ympyrä sulkeutui Tapiolan laulun konsertissa Keuruulla
- 31 Erkki Pohjolan Orff-studion jäljillä
- 32 International Music Village – Käsikäes Moosten kartanossa
- 34 JaSeSoy nuotintaa III: Käsikäes
- 35 Historian havinaa: Viron yhteistyön alkuaikoja
- 36 Ollaanko tuttuja jo – Marcello Pacifici
- 37 Grammatica della fantasia musicale – Musiikkikurssilla Italiassa italiaksi
- 38 Juornal

JULKAISIJA
JaSeSoy-musiikkikasvatusyhdistys ry
Orff-Schulwerk Association of Finland
PÄÄTOIMITTAJA
Tiina Keisanen
TOIMITUS
Tiina Keisanen, Maarit Lavas, Terhi Kuusisto,
Kaisa Vokkolainen, Laura Vainio

ULKOASU
Minna Silvennoinen
VALOKUVAT
JaSeSoy ry
ISSN
1238-9242
PAINO
Kirje- ja lomakepaino, Järvenpää

Pääkirjoitus

TIINA KEISANEN

Mitali-iloa ja koronahuolta

EDELLINEN JOURNAL-NUMERO ilmestyi vuosi sitten. Silloin ajattelimme, että onpa meillä nyt aikaa koota uutta lehteä leppoisasti. Aika ei kuitenkaan aina edistä asioiden valmistumista. Useimmin sen määrää deadline. Tänä keväänä kriittisesti ennen deadlinea Suomi pysähtyi koronan vuoksi. Toimituksen väki ja muu kirjoittajakunta joutui "siviilissä" kamppailemaan etäopetuksen tuomien paineiden kanssa. Korona toi huolta kaikkialle. JaSeSoin kevättalven kurssit peruttiin. Juuri kun lehti oli lähdössä painoon, tuli tieto myös kesän kurssien peruuntumisesta. Deadlinet paukkuvat, mutta lehti valmistui.

Syyspuolella meillä oli suuri syy iloon. JaSeSoin oli puolisalaisesti valmistellut Pro Finlandia -mitalin hakemista **Soili Perkiölle**. Kukaan ei varmaan yllätynyt, kun tieto mitalista tuli. Ylpeänä saimme myös ihastella Soilin esiintymistä Linnan juhlissa. Mitalihakemuksen perusteluihin kirjoitimme, muun muassa, että Soili Perkiö on Suomen lasten Sibelius, satojen lastenlaulujen säveltäjä, jonka lauluja lauletaan vauvamuskarista kouluikään ja niistäkin yli. Idea mitalin hakemiseen tuli aivan tavalliselta perheenäidiltä, joka lastensa kanssa katsoo Pikku Kakkosta ja laulaa lastenlauluja. Tämä kertoo Soilin ja hänen musiikkinsa tärkeydestä lapsille ja perheille. On hienoa, että meidän Soili, on koko kansan Soili!

Tässä lehdessä jatkuu edellisen numeron säveltämisteema. **Heidi Partti** on kirjoittanut laajan artikkelin "Luovuus ja teknologia - onnellisesti yhdessä." Aihe on ajankohtainen juuri nyt, kun etäopetusta suunnitellaan ja toteutetaan. Lähikuvassa on **Eve Alho**, pitkänlinjan musiikkikasvattaja, joka on ollut tekemässä meille monille tärkeitä ja iloa tuottavia musiikkikasvatusmateriaaleja. Even haastattelun innoittamana päästiin **Erkki Pohjolan** jäljille monellakin tapaa, ja tuttuun tapaan luettavana on kuulumisia JaSeSoin kursseilta. **Markku Kaikkosen** kolumnisarja jatkuu ja bonuksena saimme Soililta kuvia mitalinjakotilaisuudesta. Tässä vain muutamia poimintoja sisällöstä.

Lukuiltoa lehden parissa ja pysytään terveisinä!

Verkostot ja verkostoituminen

MARRASKUUSSA SUOMEN musiikkikasvatusseura FiSME ry järjesti neljättä kertaa musiikkikasvatuspäivät Suomessa, tällä kertaa yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja Suomalaisen musiikkikampuksen kanssa. JaSeSoi oli perjantain Musiikki kasvattaa!- päivässä mukana Luovan musiikkikasvatuksen työpaikalla Ihmerumpu. Tapahtuman ohjelmassa oli paljon hienoja ja mielenkiintoisia luentoja, paneelikeskusteluja, konsertteja ja verkostoitumista. FiSME ry toimii kaikkia suomalaisia musiikkikasvatustoimijoita yhdistävänä tahona.

Verkostoituminen on asia josta puhutaan paljon. Kuulin seuraavan lainauksen bisnesmaailmassa menestyneeltä superverkostujalta: ”Teen kaikki vaikeat asiat yhdessä.” Tämä on asia, jota meidän kannattaa pohtia. Verkostoista saa paljon hyötyjä, mutta ennen kaikkea vertaistukea. Verkostot ovat tämän päivän yhteisöllisyyttä. JaSeSoilla yhteisöllisyys on ollut keskiössä aina. JaSeSoi on laajan suomalaisen verkoston lisäksi verkostoitunut myös kansainvälisesti. Vuosittaiset tapaamiset Salzburgissa, Orff-instituutissa ovat tuoneet hienoja yhteistyökuvioita ja mahdollisuuden tutustua koulutukseen, kouluttajiin ja uusiin tulokulmiin muualla, ja kehittää sitä kautta JaSeSoin omaa toimintaa. JaSeSoi on myös itse tuonut paljon kansainväliseen verkostoon. Kansainvälistä Music Villagea (ent. Maailmankylä) on järjestetty jo kahden vuosi-

kymmenen ajan. Olemme myös avanneet ovet muille Orff-yhdistyksille ja tarjonneet mahdollisuutta tutustua meidän toimintaamme Orff-kursseilla. Lisäksi esimerkiksi englanniksi käännetty musiikkipedagogiikan koulutusohjelman opetussuunnitelma, Orff-Ops (Extended studies in Orff Schulwerk Finland-Guidelines for music and movement pedagogy) herätti kansainvälisellä areenalla valtavaa kiinnostusta ja on ollut innoittajana monelle yhdistykselle.

Tänä keväänä on verkostoitumisella ollut aivan erityinen merkitys. Yhteisöjen tuki on merkittävä ja auttaa jokaisen jakamista nyt, kun työyhteisöt ovat hajallaan. Myös musiikin vaikutus ihmiselle näinä aikoina on kiistämättä valtava. Sosiaalinen media on täyttynyt virtuaalikuoroista, musiikillisista tervehdyksistä ja online-konserteista. Ihmiset ovat jakaneet sitä, mikä heitä on koskettanut. Musiikki on ollut tapa viestiä ja kohdata toisiamme, nytkin kun elämme outoa ja epävarmaa aikaa. Olemme olemassa toisiamme varten näinä haastavina aikoina.

LÄHIKUVASSA

Eve Alho

TIINA KEISANEN JA SANNA LEENA SAARINEN

Eve Alho on suomalaisen musiikkileikkikoulutoiminnan konkari ja edelläkävijä. 40-vuotisen uransa aikana hän ollut mukana varhaisiän musiikkikasvatuksen kehittämisessä ja muutoksessa. Eve on tehnyt musiikkikasvatusmateriaaleja pienimmille mm. yhdessä Soili Perkiön ja Hipsu Hautsalon kanssa. Erkki Pohjolalla on ollut iso merkitys Even elämässä, kuten myös Even musiikkisukujuurilla.

Musiikkisuvun vahvat juuret

Suvussa on ollut mielenkiintoisia muskantteja ja pedagogeja jo monessa polvessa. Isän puolella Karjalan Kannaksella oli innokkaita laulajia ja pelimanneja. Äidin puolelta tunnetuin lienee isoisa **Eino Roiha**, jonka nimeä kantava säätiö ja instituutti toimivat Jyväskylässä.

Sukujuuret vievät Viipuriin, jossa **Pekka Roiha** tapasi tulevan vaimonsa **Sofia Airaksisen**. Sofia oli laulajatar ja Pekka innokas amatööri-muusikko. Molemmat olivat vahvasti mukana Viipurin musiikkielämässä; oopperassa ja musiikkiopistossa. Heille syntyi poika

Eino sekä kaksi tyttäret, **Aune** ja **Maire**. Kaikki lapset olivat pianisteja. Einosta tuli myös pedagogi, säveltäjä ja tutkija, joka kirjoitti ensimmäisen Sibelius-väitöskirjan. Eino toimi musiikin lehtorina Jyväskylän seminaarissa 1930-1939 ja myöhemmin Helsingin opettajakorkeakoulussa, sekä yliopistolla dosenttina. "Eino kuoli 51-vuotiaana, ennen syntymääni, mutta Einon sisarten vaikutuspiirissä sain olla pitkään. He soittivat nelikätisesti vielä yli 80-vuotiaana."

Even isoäiti, **Aune-Martta Roiha** oli myös musiikkisuvusta. Hänen isänsä **Lenni Linnala** oli sotilasmuusikko, joka sävelsi ja toi puupuhaltimet Suo-

men sotilassoittokunnille. Lennin veli tunnetaan **Eino Linnalan** musiikkioppi-kirjasta. "Isoisoäitini **Fannin** lauluja olen laittanut paljon kirjoihini. Niissä lukee 'laulanut Fanni Linnala'. Fanni oli syntynyt Urjalassa ja Tefke-suku oli tullut Saksasta, en tiedä, mikä laulujen varsinainen alkuperä on ollut."

Aune-Martta, Mami, oli monin tavoin tärkeä henkilö Evelle. "Mami oli pianisti ja toimi pianonsoiton lehtorina

KUVA YLLÄ Even muskarissa valmistauduttiin konserttiin, jonka aiheena on Kisailevat hiiret. Kuvassa hiiret harjoittavat voimiaan hakkaamalla halkoja. Siitä syntyi hyvä rytmi.

”Mamin kuoleman jälkeen Roihien kirjasto siirtyi kesäkotiimme Kuivas-ton koululle”. Ajattelimme, että Einon musiikkitieteellinen kirjasto olisi hyvä saada opiskelijoiden ja tutkijoiden käyttöön. Jyväskylän yliopisto kiinnostui asiasta ja kirjasto siirtyi sinne, samoin Einon työpöytä ja pöytälamppu. Nyt siellä on musiikki- ja taideterapia opintoja tarjoava Roiha-instituutti, jonka toiminnanjohtana on **Jouni Kettunen**, JaSeSoin entinen puheenjohtaja. Eino oli aikaansa edellä, hän mm. kirjoitti kirjan Johdatus musiikkipsykologiaan. Hän oli varmaan ensimmäinen siitä aiheesta kirjoittanut.”

”Äitini **Leena Maija Alho** on julkaissut isästään Einosta kirjan ja tutkinut suvun vaihteita. Äiti oli musiikki-luokkien opettaja ja on edelleen ahkera kirjoittaja.”

Helsingin opettajakorkeakoululla. Istuin siellä harmooniluokassa kuuntele-massa, kun opiskelijat polkivat harmoonia. Päivähoito oli tuolloin vajavaista”, Eve nauraa. ”Kun muutimme Tapiolaan, menin Jousenkaaren kouluun. Joulujuhliin tuli Mami kanssani, koska omat opetta-javanhempani olivat omissa juhlissaan. Monet opettajat tulivat halaamaan hän-tä, mm. johtajaopettaja **Toivo Kuusi** ja **Marjatta Vuormaa**. He olivat olleet Mamin piano-oppilaita opettajakorkeas-sa. Ajattelin, että onpa tämä kotoisaa!

KUVA YLLÄ
Eve Tapiolan yhteiskoulun kuorossa.

Eve Tapiolan Laulun harjoituksissa, jossa valmistaudutaan Meidän Meri -konserttiin, johtajanaan Uli Kontu-Korhonen (kuvassa oikealla).

Viiva laulusta ja kuoroon laulamaan

Even koulutaival oli juuri alkanut, kun perhe muutti Tapiolaan kesken lukuvuo-den. ”Aloitin Munkkiniemen kansakou-lussa ja olin vähällä saada sieltä viivan laulusta, koska en suostunut laulamaan välitodistusta varten. Näin se oli siihen aikaan! Olin sitten ensimmäisellä musiikkiluokalla, joka aloitettiin oppikou-lussa Tapiolassa. Se oli aikaa, jolloin **Erkki Pohjala** teki Tie musiikkiin -sarjaa. Sitä opettaja Pohjala testasi ja kehiti meidän oppilaiden kanssa.

”Erkin lapsuuden ystävä ja kouluka-veri **Inkeri Simola-Isaksson** oli Töölön Yhteiskoulussa musiikinopettajana. Hänellä oli siellä tanssiryhmiä ja hän kävi meitäkin opettamassa. ”Inkeri, Erkki,

Ellen Urho sekä äitini kiersivät silloin kursseilla mm. Kodaly-instituutissa Unkarissa, Salzburgissa Orff-instituutissa ja Tanskan Århusissa, Dalcroze -oppia saamassa. Sitten he kokeilivat siellä nähtyjä menetelmiä työmaillaan. Matkoilla Erkille kehittyi visio ‘Laulu kiertää maailmaa’ lasten mukana.”

”Me olimme koulun kuoro ja orkes-teri, ja Inkku ja Pale (Erkki) rakensivat ohjelman nimeltä ‘Lastenlaulusta sinfo-niaan’. Sillä kierrettiin maailmaa Suo-messa ja Ruotsissa, parhaillaan kolme bussilastillista: Tapiolan yhteiskoulun kuoro ja kamariorkesteri sekä Big band, mukana myös Orff-soittimet. Palen aja-tuksena oli, että kuorosta muodostuu orkesteri. Monet säveltäjät sävelsivät meille, esimerkkeinä **Aulis Sallisen** Lauluja mereltä ja **Bengt Johanssonin** Pater Noster. Palella on täytynyt olla tosi kova usko siihen, mihin lapset pystyvät. Olimmehan vain koulun kuoro ja harjoittelimme kerran viikossa.”

Työuralle rinnakkain kulkien Erkki “Pale” Pohjolan kanssa

Eveä kiinnosti työskentely sekä lasten että musiikin parissa, mutta opiskele-maan lähtiessä muoto ei vielä ollut ihan selvillä. ”Olin aina ajatellut että tulen työskentelemään lasten kanssa ja musiikin kanssa, mutta en tiennyt, mitä se olisi. Menin ensin Joensuun korkeakouluun opiskelemaan lastentarhanopettajaksi.

”Myöhemmin, kun valmistuin musiikkileikkikoulun opettajaksi, **Veijolan Timo**, Espoon musiikkiopiston rehtori kysyi,ottaisinko kaikki Espoon musiikkiopiston muskariryhmät ja tulisin musiikkileikkikoulun opettajaksi juuri

Muskarituntien aluksi pienet rientävät kuvan luo, jonka Eve on löytänyt inspiroimaan lapsia laulamaan.

VASEN KUVA Konserttiyleisö sai osallistua moneen yhteislauluun, kun Eve laulatti ja leikitti väkeä.

Meidän meri -konsertissa oli paikalla alan konkareita. Kuvassa itse laulun säveltäjä Soili Perkiö, Even rinnalla oikealla Leena Ahti, joka esiintyi myös Tapiolan Laulun riveissä, sekä Maisa Krokfors.

ta Suomessa. "Vauvamus-kariurani lähti liikkeelle, kun Kauniaisten Mannerheimin lastensuojeluliiton henkilö soitti ja kysyi, voisinko tulla vetämään heille satujumppaa. Olimme olleet kollegoiden kanssa opintomatkalla Tukholmasa. Näimme siellä Baby-

rytmiikkaa, jossa oli mukana vauvat ja vanhemmat. Sain puhelimella, että satujumppasta en paljon tiedä, mutta miten olisi vauvamus-kari. Tuli hetki hiljaista, jonka jälkeen kysymys, mitä se on. Siinä sitten yritin kuumeisesti miettiä, mitä se olisi. Sain sanottua, että se on sellaista, johon vauvat ja vanhemmat tulevat yhdessä ja sitten lauletaan ja soitetaan. Soittaja sanoi keskustelevalansa asiasta ensin muiden kanssa. Soittaessaan uudelleen hän kysyi heti, milloin aloitetaan!"

"Hieman tuli hiki pintaan, sillä oikeastaan en tiennyt mitään vauvamus-kareista. Ehdotin, että tulemme yhdessä Hautsalon Hipsun kanssa ja saimme kaksi ryhmää. Suunnittelimme kaiken oikein huolella - kehityspsykologiat, herkkyysiä ja muut. Meillä Juvenaliasa ei vielä oltu valmiita, että olisi saatu vauvamus-karitoimintaa aikaiseksi, mutta kun olimme olleet Kauniaisissa vuoden, saimme molemmat kaksi pilot-tiryhmää musiikkiopistoon. Sillä tiellä ollaan! Kiitos Mannerheimin lastensuojeluliiton Kauniaisten osaston. Kun Isme oli ensimmäistä kertaa Suomessa, pidimme siellä Hipsun kanssa muskari-demon. Monet laulut ovat jääneet eloon silloisen Ismen ja Ecmen ajoilta.

Lavalle juuri ja juuri mahduttiin, kun kaikki Meidän Meri -konsertin esiintyjät kokoontuivat lavalle. Vasemmalla vanha teatterin tuulikone, joka siirtyi Teatterimuseoon konsertin jälkeen.

perustettuun Espoon musiikkikouluun (nyk. Musiikkiopisto Juvenalia). Olin silloin kahden pienen lapsen yksinhuoltaja ja halusin, että työni on lähellä. Sain työtilan Espoon klubille Tapiolaan. Tapiolan kuoron toimisto tuli samaan tilaan. Pale teki silloin uusia kirjoja ja hänellä oli Piiri pieni pyörii -kirjan uudistettu laitos työn alla. Pale kävi kysymässä usein, mitä kirjaan kannattaisi laittaa, mitkä laulut vielä pyörii. Myöhemmin muskareiden ja Tapiolan kuoron toimiston rinnakkaiselo jatkui Otso-gallerian tiloissa."

"Kun olin MUSISOIN hallituksessa, ehdotin Palea kouluttajaksi. Samoin saatiin Inkkukin mukaan JaSeSoin porukkaan. Molemmat olivat myöhemmin JaSeSoin kunniajäseniä. Olemme saaneet kulkea samaa musiikkipolkua,

mikä on ollut hauskaa ja arvokasta. Kun Pale oli vanhempi ja sairaampi, Nöykkiön Nice laulajat (entisiä Tapiolan kuoron laulajia) pyysivät Palen ja Ainon meille laulamaan joululauluja. Palen viimeisenä jouluna menimme heille ja vietimme yhteisen joulun siellä. Pale on ollut hyvin merkittävä rinnallakulkija ja inspiroija. Kun on saanut olla sellaisessa jutussa pienenä, missä lapseen on luotettu, niin tottahan sitä jatkaa myös omassa työssään. On sellainen lasta arvostava ja kannatteleva ote, koska on sellaisen koulun käynyt."

Vauvamuskarin uranuurtaja

Vuosikymmenten aikana Eve on kokenut muskaritoiminnan muutokset ja ollut yksi vauvamus-kareiden alkuunpanijois-

Muskarissa koitti juhlallinen hetki. Hiiret olivat voittaneet urheilukisan ja saaneet mitalit kaulaan. Suomen lippu liehui ja pokaalin äärellä laulettiin voittolaulu.

Even luokassa oli sadun hohtoa ja tarinan taikaa. Lapset ja vanhemmat seikkailivat hiirten kanssa koko muskaritunnin ajan.

Asiat johtivat toiseen. “Tämä oli uutta, joten tarvittiin oppikirja. Aloimme miettiä Vauvojen laulun aikaa. Sannityttäreni syntyi, hänestä tuli hyvä Möllikani kaikenlaisiin kokeiluihin. Ajattelin, etten voi tehdä kirjaa, ellen pääse kokeilemaan ryhmän kanssa. Menin Malmin Mannerheimin lastensuojeluliiton puheille ja sain kaksi ryhmää. Meille syntyi kolme lasta peräkkäin ja jatkoin edelleen muskareiden pitämistä. Muskarin vauvat kasvoivat ja sisaruksia syntyi. Niistä muodostui perhemuskareita ja mukavia yhteisiä kohtaamisia. Toimimme Vanhusten virkistyskeskuksessa, joten oli luontevaa, että myös sen asiakkaat osallistuivat toimintaan. Mummomuskareista ei silloin puhuttu.”

“Vanhempien mukaantulo muskareihin lähti näistä vauvamuskareista. Alkuaikoina lapset kävivät muskarissa kaksi kertaa viikossa, ilman vanhempia. Sitten lapset kävivät muskarissa kaksi kertaa viikossa kolmevuotiaasta alkaen. Silloin saimme paljon aikaiseksi, koska näimme niin usein. Nyt alle kolmevuotiaiden ryhmissä on aikuinen mukana muistina. Kotona voidaan laulaa ja soittaa yhdessä, mitä on opittu.”

Mukaan MUSISOIHIN

JaSeSoin edeltäjä MUSISOI ry oli vastikään aloittanut toimintansa, kun Eve törmäsi siihen sattumalta: “Minulla oli ukin vanha hieno Datsun Bluebird ja

lähdimme Hipsun kanssa hankkimaan opistolle soittimia MSAuditronista. Se oli jossain todella metsässä ja juutuimme jonnekin ihmesavipellolle. Päästiin onneksi lopulta perille. Siellä oli **Siukosen Jukka** ja **Räisäsen Raimo**. Jukka puhui puhelimeen. Ilmoitustaululla oli **Maija Simojoen** kuva - Maija oli ollut Rytmiseminaarissa. Ja jutussa luki ‘Vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys’. Me molemmat olimme, että vapaan - tämä on se juttu! Kun Jukan puhelu loppui, olimme heti hänen kimpussaan, että kerro!

“Niin menimme Hipsun kanssa seuraavaan Rytmiseminaariin, jossa saatiin hurmoksellinen herätys. Kerroimme Soilille, että nyt on löytynyt sellainen juttu, että tänne lähdet. Seuraavalla kerralla Soili lähti. Saimme myös koko meidän muskarikollegion mukaan kurseille ja kaikki olivat täpinöissään. Ja Haase, musiikkipedakoomikko **Harri Setälä** aloitti laulujen sarjan rohkaisten kaikkia meitä lauluntekoon.

”Sitten tuli MSAuditronin kurssi ja taloudelliset vaikeudet myös MUSISOI ry:lle. Järjestettiin hätäkokous, jossa toiminta todettiin niin merkittäväksi, että sitä haluttiin jatkaa. JaSeSoi perustettiin. Olen ollut myös VaMo ry:ssä ja ne ovat kulkeneet rinnakkain. VaMo on ammatillinen yhdistys, JaSeSoi kansainvälisempi.

“JaSeSoi on nyt orfflaisuuden alla. En silti osaa ajatella olevani orffilainen, koska haluan ajatella, että olen se vapaa

sekametoditapaus. Viime kesänä olin Salzburgissa pitkää aikaa. Oli mielenkiintoista huomata, että juuri mitään ei ole muuttunut sitten 60-luvun. Siellä on se peruskivijalka: huolellisesti rakennetut prosessit ja muusikkous. Nyt nuorempi väki rakentaa omaansa, ja niin sen pitää mennä.”

Laulun ja musiikin aika

Eve miettii työtään, sen mennyttä ja tulevaa. “Onhan tämä ollut hyvin monipuolinen nelikymmenvuotinen satsi. Niin kauan siitä on, kun Veijolan Timo soitti minut töihin. Tähän on liittynyt niin monenlaista - on laulettu, välillä eläkkeeseen, välillä henkensä edestä. Välillä on oltu äitiyslomalla, välillä opintovapaalla. Lastenlasten Leon ja Siljan kanssa olen ollut vuorotteluvapaalla, silloin kävin viikoittain Hakin (**Hanna-Maija Aarnion**) muskarissa täällä omassa tilassani.”

“Hauska ajanjakso oli se, kun tehtiin kirjoja. Äitiäni pyydettiin kokoamaan työryhmä WSOY:n Musiikin aika 1 -kirjaa varten. **Anu Jaantilan** lisäksi ehdotin opiskelukaveriani **Soili Perkiötä**. Sain seurata kirjantekoa vierestä ja annoin muutaman laulun, jotka olin napanut mukaani Joensuusta. He tekivät sitä ja minä sain olla sivupiruna.”

“Sitten tuli pyyntö WSOY:ltä tehdä Mä taimi olen sun tarhassas -tyyppinen laulukokoelma lapsille. Pähkäilimme Soilin kanssa ja olimme yhtä mieltä, että

**“Kun on saanut olla sellaisessa jutussa
pienenä, missä lapseen on luotettu, niin
tottahan sitä jatkaa myös omassa työssään.”**

kyllä siinä jotain muutakin pitää olla! Kävimme silloin primitiivisen liikunnan tunneilla. Jonkun tunnin jälkeen kysyin Soililta, tiedätkö laulun 'Kas pikku Pööpöti lähti retkelle', se on kivan liikunnallinen. Olin oppinut laulun Joensuussa ja sieltä päiväkodista lähetettiin meille nuotit. Mutta se olikin aika surullinen. Päättelin, että jotain etumerkkejä oli unohtunut. Olimme jo nähneet niin paljon vaivaa laulun eteen, että pidimme sen. Emme tienneet, mikä Pikku Pööpöti on. Niinpä keksimme sille tarinan. Myöhemmin kävi ilmi, että Pööpöti oli pöllö.”

Even elämässä perhe ja työ ovat aina kietoutuneet vahvasti yhteen. Lapset olivat mukana kaikenlaisissa kirjan tekemiseen liittyvässä, kuten Laulun ajan äänityksissä. “Tyttäreni **Saija** oli juuri aloittanut harpunsoiton kahdeksanvuotiaana, kun hän soitti tuolla levyllä. Kun lapset olivat oikein väsyneitä ja en haluu -mielellä, Soili lupasi **Liisille** kanan, laulupalkaksi. Mietimme, mihin sen kanan voisi laittaa, mutta emme keksineet. Liisi oli tosi harmissaan, kun kana piti

jättää Soilin kanalaan Orivedelle.

“Paljon kuljettiin yhdessä Soilin ja lasten kanssa kirjanteko- ja äänitysyhteyksissä. Poikani **Lauri** kysyikin joskus, onko Soili meidän sukulainen vai ystävä. Yllättäviä yhteyksiä syntyy vieläkin. Kerran Lauri oli mennyt työnsä vuoksi erään päiväkodin ikkunoita tarkastamaan. Siellä oli juuri laitettu levy soimaan ”Isovarvas ja kantapää, ne aina yhdessä tanssii”. Siihen Late oli todennut, että äitihän se siinä laulaa pikkuveljelleni **Jopelle**. Päiväkodin väki ilahtui kovasti! Ja Late oli kertonut, että hänkin laulaa levyllä.”

Musisointi jatkuu nuorissa ja vanhemmissa

Eve löysi myös puolison musiikin parista. Sellisti ja laulaja **Pekka Haahti** opetti sellonsoittoa Espoon musiikkiopistossa. Kävimme Saijan kanssa sellotunneilla, Liisi istui pulpetissa piirtämässä. Ihastuin Pekan tapaan kohdata lapsi. Kolmekymmenvuotishääpäivä on kesäkuussa. “Meillä on yhteensä viisi

lasta. Nuorin ja vanhin ovat ammattimuusikoita ja loput musisoivat muuten vaan. Lapsenlapsista **Silja** käy Laulusukissa. Näin jatketaan seuraavan polven lauluharrastusta. Perhepiirin kuoro ja orkesteri toimii monimuotoisin kokoonpanoin. Olimme hiljattain häissä ja perhekuoro esitti siellä kaanonsikermän, jonka poikamme **Johannes** oli sovittanut.”

Eve laulaa Nöykkiön Nice-laulajissa ja Tapiolan kuoron alumneissa, Tapiolan laulussa. “Kun lapset olivat pieniä, en ehtinyt kuoroilla. Näin vanhemmiten kuorot ovat minulle tärkeitä. Meillä on suurisuuntainen suunnitelma, kuorotalo. Unelma on, että siinä vaiheessa, kun ollaan yhdeksänkymppisiä, voisimme elää ja laulaa yhteisessä talossa. Se voisi olla meren rannalla, niin että miehet pääsivät kalastamaan. Ajatuksena on, että muistamattomina mummoina voitaisiin laulaa samat laulut aina uudelleen ja uudelleen. Arkkitehti on, rahoitus puuttuu!

Olemme vielä voimissamme!”

Musiikki on kuin aurinko, sen säteet ulottuvat kaikkialle. Tämä Eveille tärkeä kuva on aina näkyvillä muskarin seinällä ja myös kansikuvana Kuinka soikaan sininen -materiaalissa, jota hän on ollut tekemässä.

Meidän Meri muskarissa

Soili Perkiö esitteli Meidän Meri -laulun viime syksyn Vamo-päivillä. Siitä lähti Meidän meri kuohumaan Even muskarissa. Seuraavassa Eve jakaa kokemuksiaan ja ideoitaan laulusta.

Hei Jasesoilaiset!

Meidän meri kolahti VaMo-päivillä! Sattumoisin Espoon kaupunginmuseossa oli samaan aikaan Katse horisonttiin-näyttely. Museossa oli teatterin vanhanajan tuulikone, huopakivet ja vene, josta saattoi onkia magneettiongella kaloja. Lipiti lapiti loiskis moiskis kuului kaikkialta.

Muskarin seinällä on Albert Edelfeldtin maalaus Leikkiviä poikia rannalla, aito teos on Ateneumin pääsalissa. Muskarissa on oikeat Eppelin-kivet, kahden minuutin sadetikku, merirummut ja pitkän ohuet muoviputket, joilla voi pulisuttaa vettä. Hyppäsimme siis kiveltä veteen, PULSKIS! ja maalasimme vedellä kiviä, samalla kun laulelin Lipiti lapitia.

Muskarissa on pieni talo, jonne Muumiperhe mahtuu mainiosti asumaan. Yksi iso onki löytyi ja kiersi lapselta toiselle, kun lauloin Muumipeikko onkii -kohtaa.

Djemberummuista teimme pilkkiavannot, joista ongittiin pikkusia pehmokaloja. Museosta löytyy myös vanhan laivan hylystä palanen 1700-luvun lopulta.

Olen itse kaivanut meren pohjasta saman aikakauden laiturinpölkyn. Niiskuneiti on tonkinut ja koputellut. Laiva-laulu on kuulunut myös repertuaariimme. Sitä soitetaan ksylofoneilla, kanteleilla ja putkillla. Samoilla äänillä saa myös Lipiti lapiti.

Mikkihiiri oli merihädässä ja Meripeikko tuli uhmailemaan ja Peltirännin Peikkopoika lorisutti muskarin putkia. Keskustelu heräsi: miksi Muumipeikko ei ole pelottava, ei myöskään Mörrimöykky eivätkä kaksi pientä peikkolasta, jotka istuvat kärpässienen alla? Meripeikko ja Peltirännin Peikkopoika taas ovat pelottavia.

Meidän merta ja Muumipeikon onkea on toivottu joka viikko!

Eve

MEIDÄN MERI

Tilaustyö Kustannusosakeyhtiö Tammi/ #meidänmeri-kampanja 2020

copyright©Moomin Characters ja tekijät

- julkaisu 10.2.2020

SÄV. SOILI PERKIO & MATTI KALLIO

SAN. HANNELE HUOVI

SOV. MATTI KALLIO

♩ = 158

INTRO C⁵ B^b/C C⁵ % Am⁷ B^b

8 C % **A1** C⁵ B^b/C C⁵ B^b/C

14 C⁵ B^b/C C⁵ B^b/C % **B1** F(SUS2)

20 G Am⁷ G F(SUS2) G

25 Am⁷ C/G G % C/G F/G G **C1** C

30 % F % Am F/G

35 C G C % F

40 % Am F/G Fmaj7 %

45 G(SUS4) G **A2** C⁵ B^b/C C⁵ B^b/C

51 C⁵ B^b/C C⁵ B^b/C % **B2** F(SUS2)

MEI-DÄN ME-RI ON HERK-KÄ JA HUR-JA JA MUU - MI-PEIK-KO ON - KII.

MEI-DÄN ME-RI ON HERK-KÄ JA HUR-JA JA MUU - MI-PEIK-KO ON - KII. LI-PI-TI LA-PI-TI

LOIS-KIS MOIS-KIS LAI - NE LAU - LAA VE-NEEN LAI - TAAN LI - PI - TI LA - PI - TI LOIS-KIS MOIS-KIS

LAI - NE LAU - LAA KUN PU-RO ON KIR - KAS

NIIN ME-RI ON KIR - KAS JA MUU - MI-PEI-KON MIE - LI ON

KIR - KAS KUN PU-RO ON KIR - KAS NIIN ME-RI ON KIR - KAS

JA MUU - MI-PEI-KON MIE - LI ON KIR - KAS

2.MEI-DÄN ME-RI ON PIE - NI JA SUU - RI JA NIIS - KU-NEI - TI TON - KII

MEI-DÄN ME-RI ON PIE - NI JA SUU - RI JA NIIS - KU-NEI - TI TON-KII LI-PI-TI LA-PI-TI

57 *G* *Am7* *G* *F(sus2)* *G*
 LOIS - KIS MOIS - KIS LAI - NE LAU - LAA VE-NEEN LAI - TAAN LI - PI - TI LA - PI - TI LOIS - KIS MOIS - KIS

62 *Am7* *C/G* *G* *C/G* *F/G* *G* **C2** *C*
 LAI - NE LAU - LAA KUN JÄR - VI ON KIR - KAS

67 *F* *Am* *F/G*
 NIIN ME-RI ON KIR - KAS JA NIIS - KU-NEI - DIN MIE - LI ON

72 *C* *G* *C* *F*
 KIR - KAS KUN JÄR - VI ON KIR - KAS NIIN ME-RI ON KIR - KAS

77 *Am* *F/G* *Fmaj7*
 JA NIIS - KU-NEI - DIN MIE - LI ON KIR - KAS

82 **D** *Bb* *Dm* *C*
 ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI

88 *G* *Bb* *F*
 ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI

94 *G(sus4)* *G* **C3** *C*
 ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI ME-RI ME-RI MEI-DÄN ME-RI KUN PU-RO ON KIR - KAS

99 *Dm7* *C/E*
 KUN JÄR - VI ON KIR - KAS KUN JO-KI ON KIR - KAS NIIN

104 *F* *Am* *F/G* *C*
 ME-RI ON KIR - KAS JA MUU - MI PER-HEEN MIE - LI ON KIR - KAS

109 *F* *G7* *C* *F* *G7* *C*
 JA MUU - MI PER-HEEN MIE - LI ON KIR - KAS. *RIT.*

Kaikkosen kolumni

MARKKU KAIKKONEN

Etänä, mutta yhdessä

KIRJOITAN TÄTÄ NYT, kun korona-viruksen takia monien arki on muuttunut rajusti ja monille tilanne on tarkoittanut etätöihin siirtymistä pakon sanelemana. Monilla ammattialoilla etätyöskentely ja -yhteyksien hyödyntäminen on saattanut olla ainakin osin käytössä ennen tätä erikoista ajanjaksoakin eikä etäyhteyksien ja -tehtävien hyödyntäminen ole musiikinopetuksessakaan täysin vierasta. Kukaan ei kuitenkaan varmaan osannut edes kuvitella, että tässä laajuudessa ja käytännössä kaikessa ja kaikille suunnatussa opetuksessa etämaailma on yhtäkkiä opettajien, oppilaiden ja samalla perheiden arkea.

Opettajat ottivat haasteen vastaan käsittämättömän tehokkaasti. Pääsääntöisesti kahden vuorokauden kuluessa koulut olivat jo ottaneet etäopetuksen käyttöön ja samalla oli valmistunut mahdettava määrä uutta materiaalia ja ideoita, joita myös alettiin jakaa toisten kanssa. Prosessi on ollut uskomattoman hienonäyttö yhteisöllisyydestä, mutta myös suomalaisten opettajien ammattitaidosta ja luovuudesta.

Suomalainen koulujärjestelmä luottaa opettajien ammattitaitoon. Opetussuunnitelmat eivät ole yksityiskohtaisia ohjeita ja määräyksiä, vaan ne jättävät tilaa kouluille ja opettajille valita heille ja oppilaille soveltuvia opetuksen lähes-

tymistapoja ja mahdollistavat opettajille opetuksen suunnittelun hyvin itsenäisesti. Tämä kaikki perustuu maailman parhaaseen opettajankoulutukseen. Meidän kaikkien tehtävänä onkin vaalia tätä opetuksen timanttia. Puhutaan, toimitaan ja vaikutetaan siten, että resurssit ja tätä kautta myös opettajankoulutuksen sisällöt pysyisivät monipuolisina ja näin tukisivat tulevaisuuden opettajien ammattitaitoa kaikkien oppiaineiden opetukseen.

Orff-pedagogiikan yksi perusteoksista on **Carl Orffin** ja **Gunild Keetmanin** kokoama tai itse asiassa säveltämä Musik für Kinder -kirjasarja. Käytännössä kirjojen sisältö on lauluja, sovituksia ja erilaisia nuotinnettuja harjoituksia, joiden kautta Orff ja Keetman esittelevät ajatuksensa opetuksen etenemisestä. Kirjoitettuja ohjeita opetukseen ei kirjoissa varsinaisesti ole kuin lyhyinä huomioina. Orffin ja Keetmanin ajattelussa olikin jotain samaa kuin Suomen opetussuunnitelmissa. Opettajille annetaan suunta ja ideoita opetuksen toteuttamiseen, mutta varsinaisen opetusprosessin ja käytänteiden suunnittelemisessa luotetaan opettajan ammattitaitoon. Opettamiseen ei siis tarjota vain yhtä tapaa ja totuutta, vaan tuetaan opettajan omaa opettajuutta ja luovuutta löytää oppilaille ja tilanteen mukaisesti parhaat peda-

gogiset ratkaisut ja etenemistavat.

Opetuksen lähestymistavat, kuten Orff-pedagogiikka, voivat antaa tukevan lähtökohdan, minkä pohjalta omaa opetustyötä on turvallista suunnitella ja toteuttaa. Vakaa pedagoginen alusta vapauttaa pedagogiseen luovuuteen ja opetuskäytänteiden jatkuvaan kehittämiseen. Uudistuminen ja aina uudelleen innostuminen on kuitenkin helpompaa, kun jaamme ajatuksia ja kokemuksia toistemme kanssa – tarvitsemme kollegiaalisuutta. JaSeSoin kurssit tarjoavat tätä; pedagogisia piristysruiskeita sekä opettajuuden ja opetuksen pohdintaa, mutta ennen kaikkea kohtaamisia ja oppimista toinen toisiltamme. Täydennyskoulutus tukee yhteisöllisyyttä ja samalla luo varmuutta toimia myös muuttuvissa olosuhteissa – vaikka sitten musiikin etäopettajana. Samalla varmistetaan, että Suomessa on maailman parhaat koulut ja opettajat jatkossakin.

JaSeSoittimilla uusiin äänimaailmoihin Turun seudulla

TERHI KUUSISTO JA EEVA KENTTÄ

Tiesitkö, että JaSeSoittimet on JaSeSoi ry:n jäsenten käyttöön tarkoitettu vuokrattava laattasoittimisto, jonka voi varata yhdistyksen nettisivujen kautta? Soittimien laina-aika on kaksi viikkoa, ja soitinvuokra on 50 euroa.

SYKSYLLÄ 2019 JaSeSoittimet saapuivat Varsinais-Suomeen Kaanaan koulun, Raunistulan koulun, Rauvolan päiväkodin ja Paimion musiikkiopiston yhteistyönä. Soittimet otettiin matkaan SyysSeSoi-kouluspäivästä, ja kahden viikon laina-aika ketjutettiin niin, että soittimia ei tarvinnut välillä kotiuttaa Järvenpäähän, vaan ne kulkivat suoraan käyttäjältä toiselle. Näin säästyttiin pitkiltä ajomatkoilta ja saatiin soittimet tehokäyttöön parin kuukauden ajaksi. Projekti oli luonteva toteuttaa toisilleen jo tuttujen JaSeSoi:n jäsenten kesken. Mukana olivat **Eeva Kenttä, Mikko Kuusisto, Terhi Kuusisto** ja **Elina Jaanu**.

Improvisointia ja äänimaailmoja koulun eri oppitunneilla

Alkusyksyn musiikintunneilla Kaanan koulussa Raisiossa oli harjoiteltu soitamaan lauluja kellopeleillä. JaSeSoittimilla alakoululaiset pääsivät nauttimaan yhteissoitosta ja improvisoinnista uusissa äänimaailmoissa, kun aiemmin opittuja taitoja sovellettiin muhkeämmillä soittopeleillä. Musiikillinen tunnelmoiminen ja oman musiikin tekeminen on oppilaille aina mieltä puuhaa. Laattasoittimet innostivatkin improvisoimaan ja loihtimaan sooloja pentatonista asteikkoa käyttäen. Ksylofoneista ja metallofoneista tuli kaikille

rakkaita soittimia!

Musiikkituntien lisäksi soittimia käytettiin Kaanaassa ilmaisutaidon ryhmässä ja uskonnon tunnilla. Ilmaisutaidossa sävellettiin äänimaisemia, joissa oltiin aavikolla, viidakossa ja avaruudessa. Uskonnon tunnilla tehtiin musiikkia tunteista: miltä jokin tunne kuulostaa ja millainen rakenne kappaleella voisi olla. Työskentelyn myötä opittiin ryhmätyötaitoja ja toisen ideoiden arvostamista.

Pentatoniseen sävelasteikkoon luotettiin myös Raunistulan koulussa Turussa – ja nautittiin soittimien pehmeästä soinnista. Näin vallankin siksi, että koulun omaan laattasoittimistoon kuuluu vain metallisia kellopelejä. JaSeSoittimet olivat käytössä kolmen eri opettajan tunneilla. Käyttöä – kuten kaikkea muutakin toimintaa – rajoitti hieman viivästyneen remontin keskellä toimiminen. Kuitenkin kaikki koulun ykkösluokallaiset, sekä osa 4-, 5-, ja 6-luokkalaisista pääsivät kokeilemaan soittimia.

Päiväkodissa ja muskarissa haltioiduttiin sävelistä

Kaarinassa Rauvolan päiväkodin Mörrien ryhmässä on tapana musisoida tiistaisin Terhin ohjaamassa kahdessa muskariyhmässä. Ryhmän lapset olivat haltioissaan laattasoittimista, joita he saivat soittaa paitsi muskarissa myös vapaasti sopivan hetken tullen. Muskarissa kuunneltiin ja ihmeteltiin ksylofonien ja metallofonien eroavaisuuksia soittaen

pentatonisen asteikon säveliä soolo- ja tuttijaksoja vuorotellen. Lisäksi soitettiin kuvakorttien avulla korkeita lintusäveliä ja matalia karhusäveliä. Malleteilla tehtiin vielä hauskoja matkimisleikkejä. Soittimet olivat pääosin käytössä 3-5-vuotiaiden lasten ryhmässä. Yhteen musiikkihetkeen saatiin innokkaita 2-vuotiaita taaperoitakin mukaan.

Vuokrasoittimet piristivät pimeää syksyä ja virkistivät kaikenikäisiä muskarilaisia myös Paimion musiikkiopistossa. Elinan musiikkileikkikoulutunneilla osallistujien ikähaarukka oli vauvaryhmän noin puolivuotiaista lapsista kuusivuotiaisiin eskarilaisiin. Lisäksi kaikissa alle 3-vuotiaiden ryhmissä oli jokaisella lapsella mukana aikuinen. Kaikki olivat erittäin innostuneita näistä suurista, kaunisäänisistä ja helposti soitettavista "oikeista" soittimista! Ksylofoneilla säestettiin tuttuja lauluja, improvisoitiin sademusiikkia sadelaulujen välisoitoksi soolo-tutti -vaihtelua harjoitellen, ja soitettiin "tähtimusiikkia".

JaSeSoittimet kannustivat omien soitinten hankintaan

Soittimien vuokraaminen JaSeSoilta mahdollisti paitsi musiikkikasvatuksen rikastamisen, myös laattasoittimien esittelyn laajemmin. Kaanaan koululla pidettiin osuvasti kodin ja koulun päivä juuri soittimien laina-aikana, jolloin myös oppilaiden vanhemmat tutustuivat soittimiin. Koulun vanhempainyhdistys päättikin hankkia koululle oman alttoksylofonin. JaSeSoittimista oli lisäksi juttu Kaanaanmaa-lehdessä. Myös Rauvolan päiväkotiin ostettiin oma alttoksy-

lofoni. JaSeSoittimien vuokraaminen oli kaikille positiivinen kokemus, ja tavoitteena on saada soittimet Turun seudulle toistamiseen.

Ja vielä: Elinan mielestä soittaminen oli niin ihanaa, että hän unohti ottaa valokuvia!

VASEN SIVU Pentatonisia sävelkulkuja Rauvolan päiväkodin muskarissa.

Matkimisleikkejä malleteilla.

KUVAT Terhi Kuusisto.

Onneksi olkoon SOILI!

JaSeSoi ry. onnittelee lämpimästi kunniajäsentään säveltäjä, musiikkikasvatuksen lehtori Soili Perkiötä Suomen Leijonan Ritarikunnan Pro Finlandia -mitalin johdosta!
Hurraa, hurraa, hurraa!!!

“Säveltäjä Soili Perkiötä voidaan kutsua Suomen lastenmusiikin Sibeliukseksi. Hänen sävellystensä merkitys suomalaislasten elämässä kohdusta kouluikäiseksi on kiistaton.”

“Kannanotoissaan hän on muistuttanut jokaisen osaavan laulaa lapselleen, tärkeää on vuorovaikutus ja yhteys lapseen, ei laulajan taito.”

“Sävellyksillään Perkiö on tuonut perheiden laulettavaksi, leikkittäväksi ja kuunneltavaksi taiteellisesti laadukasta ja rakkaudella tehtyä musiikkia.”

“Perkiö ollut musiikkiperinteemme kansainvälinen lähettiläs.”

“Perkiön sävellystyön mittakaava on laadultaan ja määrältään ainutlaatuista.”

“Yhteistyö Hannele Huovin ja muiden taiteilijoiden kanssa on tuottanut satoja lastenlauluja, joita on esitetty lastenkonserteissa ja teattereissa sekä julkaistu nuottikirjoina, äänitteinä ja oppimateriaaleina.”

SyysSeSoin yhteydessä kerättiin palautetta ja valittiin uusi hallitus

KAISA VOKKOLAINEN

SyysSeSoi- tapahtumaa vietettiin 21.9.2019 Keravalla Päivölänlaakson koululla. Tapahtuma sisälsi osallistujille kolme erilaista työpajaa, joista päivän aikana ehti osallistua kahteen. Kouluttajina toimivat *Elina Simes* ”Sanataiteesta sävellykseen”, *Elin Bergdal* ”Klasaria koko keholla” ja *Pia Korteala* ”Poppia boomwhackerseilla”.

Pohdintaa pöydän ääressä

SyysSeSoissa yhdistys keräsi jäseniltään palautetta toiminnastaan. Palautteen mukaan jäsenistö voi vaikuttaa toiminnan sisältöön esimerkiksi tekemällä ehdotuksia ja olemalla itse aktiivinen. Parasta antia JaSeSoin toiminnassa on ollut yhteisöllisyys, lämmin ja turvallinen ilmapiiri sekä se, että kaikki pääsevät osallisiksi luovasta toiminnasta. Kestävän kehityksen näkökulmaa toivottiin huomioitavaksi mm. kierrätyksellä ja materiaalien jakamisella sähköisesti. Myös kertakäyttöastioiden käyttöä haluttaisiin välttää. Palautteesta ilmeni, että toiminnalta haetaan ensisijaisesti kollegiaalista tukea ja voimaantumista omaan työhön. Orff-kurssien lisäksi järjestettävät lyhytkurssit koetaan tärkeiksi, koska niistä saa ideoita omaan työhön ja sen kehittämiseen. Yhdessä musisoimisen voima nousee palautteesta vahvasti esiin. Palautteesta huokuu myös innostus ja ilo!

KUVAT YLHÄÄLTÄ ALAS *Elin Bergdalin* työpajassa liikuttiin klassiseen musiikkiin Labanin liikelaatujen vastaparien kuten kevyt-vahva mukaan.

Putket soivat ja laulu raikui, kun *Pia Korteala* ohjasi Puhelinlangat laulaa-kappaleen hauskan sovituksen.

Runot muuttuivat draamaksi ja sävellyksiksi *Elina Simeksen* työpajassa.

“Usko omaan työhön vahvistuu, kun tapaa muita hörhöjä.”

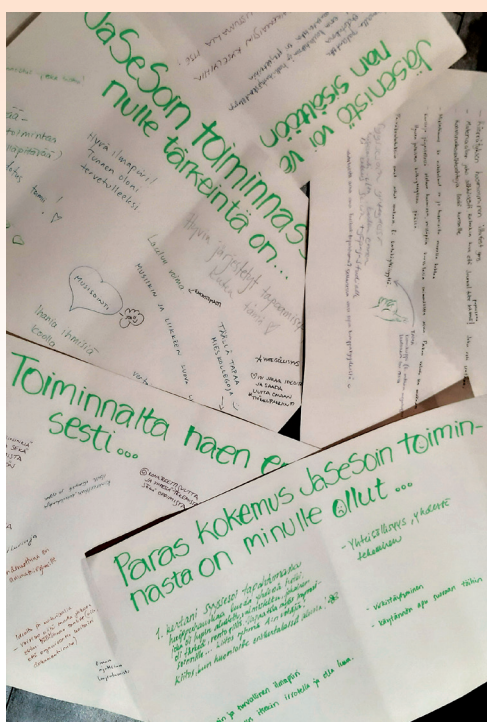
“Innostus, joka tarttuu!”

“Yhteisö, luominen, vapaus!”

“Hyvä ilmapiiri. Tunnen oloni tervetulleeksi.”

“Voimia sekä voimaantumista omaan työhön.”

Palautteesta poimittua

SyysSeSoissa kerättiin palautetta yhdistyksen toiminnasta.

JaSeSoin uusi hallitus ja kokouksen päätöksiä

TYÖPAJOJEN LISÄKSI SyysSeSoissa pidettiin yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous. Kokouksessa hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2020 ja päätettiin, että JaSeSoin jäsenmaksu nostetaan 35 eurosta 39 euroon. Kokouksessa valittiin myös uusia jäseniä JaSeSoi ry:n hallitukseen. Uusiksi jäseniksi valittiin *Elin Bergdal*, *Terhi Kuusisto*, *Hanna Mustaniemi*, *Enni Nuora*, *Elina Simes* ja *Kaisa Vokkolainen*. Hallituksessa jatkavat *Juuli Kammonen*, *Tiina Keisanen*, *Maarit Lavas*, *Sari Mutanen*, *Anna Nummiranta*, *Riikka Rauhala* ja *Laura Vainio*.

Sähköposti: etunimi.sukunimi@jasesoi.com

JaSeSoi kiittää hallitustyöstä luopuneita jäseniään *Johanna Hallikaista*, *Pia Kortealaa*, *Kirsimari Pohjanheimoa*, *Jonna Roppoa* ja *Sanna Leena Saarista* heidän antamastaan työpanoksesta!

Luovuus ja teknologia – onnellisesti yhdessä?

HEIDI PARTTI

INTO-koulutustiimin Kari Saarilahti auttaa Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun säveltäjiä teknisessä pulmassa.

KUVA Future Songwriting.

Kehittyvä musiikkitekniologia on madaltanut kynnystä oman musiikin säveltämiselle, myös kouluissa. Musiikin luova tuottaminen voi teknologian avustuksella tapahtua vaikkapa tiimityönä ja kietoutua yhteen monien muiden musiikin opetuksen tavoitteiden kanssa. Mutta kuinka valjastaa teknologia musiikin luovan tuottamisen rengiksi? Musiikkikasvatuksen professori ja Säveltäjyyden jäljillä -kirjan kirjoittaja Heidi Partti tarkastelee säveltämisen ja teknologian nopeasti muuttuvaa kenttää.

MUSIIKINOPETTAJA **Katarina Paneliuksella** on vauhti päällä. Menossa on säveltämiseen painottuva musiikintunti ja oppilaat työstävät omia teoksiaan GarageBand-sovelluksen avulla. Panelius auttaa balladia säveltävää tyttöduoa soinnutuksen suunnittelussa. Sitten opettajaa tarvitaankin jo viereisessä triossa, jossa oikeiden rumpusoundien löytäminen

aiheuttaa päänvaivaa. Toisinaan opettajan on pyydettävä apua vierailevilta kouluttajilta, jotka ovat tutustuttaneet joukon Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun opettajia tablettitietokoneen mahdollisuuksiin säveltämisen ohjauksessa. Juuri opitut digitaidot pääsevät heti koetukselle. “Tää on tosi hauskaa! Ihan mielettömän hienoja biisejä on tu-

lossa”, Panelius huikkaa ohi mennessään.

Oppilaat tekevät keskittyneinä työtään, uudet musiikilliset ideat löytävät paikkansa. Opettaja ja oppilaat ratkovat teknologisia kysymyksiä yhdessä. Uuden asian äärellä osaamista rakennetaan vahvasti vuorovaikutuksessa toisten kanssa; ongelmalähtöisesti ja luovaa

ajattelua soveltaen. Teknologia, musiikin luova tuottaminen ja opetussuunnitelman laajemmat tavoitteet lyövät luontevasti kättä.

Musiikin opetuksen monipuolisuus on haaste ja mahdollisuus

Suomalaisen koulun musiikin opetus tunnetaan monipuolisuudestaan. Verrattuna moniin muihin maihin, meillä käytössä olevien opetussisältöjen, työtapojen, musiikinlajien ja instrumenttien määrä on lähes hämmästyttävän laaja-alainen. Musisoinnin ja musiikillisten sisältöjen opiskelun lisäksi uusimmissa opetussuunnitelman perusteissa musiikin luova tuottaminen, säveltäminen, on opetuksen tavoitteissa nostettu entistä keskeisempään rooliin. Satunnainen improvisaatiohetki ei riitä, vaan opettajia kehoitetaan tukemaan oppilaiden ajattelun ja oivalluskyvyn kehittymistä ”tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen” (POPS 2014, s. 141, kursivointi kirjoittajan). Samoin oppilaiden ohjaaminen teknologian käyttöön osana luovaa musiikillista ilmaisua lukeutuu opetuksen tavoitteisiin kaikilla vuosiluokilla. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ymmärretään kansalaistaidoksi, joka on sekä oppimisen kohde että väline, myös musiikissa.

Monipuolisuutta korostava opetussuunnitelma on paitsi innostava mah-

Täydennyskoulutukseen osallistuvat unkarilaisopettajat kuuntelevat itse tekemiään looppeja.
KUVA Viktória Labancz.

dollisuus, myös kiperiä kysymyksiä herättävä kokonaisuus. Opettajan laajan musiikillisen osaamisen ja pedagogisen kompetenssin lisäksi valintoja on punnittava suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin ja tuntimäärään. Erityisesti musiikin luovan tuottamisen opettaminen ja teknologian käyttö ovat viime vuosina aiheuttaneet runsaasti keskustelua musiikkikasvatuksen kentällä. Sävy vaihtelee innostuksesta huoleen.

Vaikka teknologia on monin tavoin

valloittanut jokapäiväisen elämämme, digivälineiden hyödyntäminen musiikin opetuksessa ei edelleenkään ole itsestään selvää. Laulamisella ja yhteismusisoinnilla on vankka jalansija suomalaisilla musiikintunneilla, eikä kompini soittaminen pädiltä kerta kaikkiaan tunnu samalta kuin rumpusetin takominen. Totta onkin, että teknologian sisällyttäminen opetukseen vain teknologian itsensä vuoksi tuskin tuo lisäarvoa oppimiselle saatikka tarjoa eväitä hyvän mu-

Eväitä säveltämisen ohjaamiseen tarjolla yhä enemmän

MUSIIKKITEKNOLOGIAN onnistuneeseen integrointiin tarvitaan paitsi välineitä, jotka palvelevat pedagogisia tavoitteita, myös opettajien ajanmukaista kompetenssia. Siksi kentällä työskentelevien opettajien täydennyskoulutus on erityisesti teknologiaan liittyvän osaamisessa avainasemassa. Onkin ilahduttavaa huomata, kuinka kentän huutoon täydennyskoulutuksen tarpeesta on vastattu.

Monet viimeaikaiset hankkeet ovat pyrkinneet paitsi innostamaan oppilaita oman musiikin tekemiseen, myös eväistämään opettajia säveltämisen ohjaamisessa. Näistä voisi mainita esimerkiksi

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston koordinoiman Koulujen BiisiPumpu -projektin (2013-2014), monitaiteellisen ITU-hankkeen (2013-2015) sekä Suomen Säveltäjät ry:n vuonna 2017 käynnistämän Ääneni äärelle -hankkeen, joka pyrkii vastaamaan erityisesti Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman uudistumisen myötä tullessiin pedagogisiin tarpeisiin koskien säveltämisen opetusta musiikkioppilaitoksissa.

Tällä hetkellä jo neljättä kertaa pyörivä SÄPE – Säveltämisen pedagogiikan koulutus on yksi laajamittaisimmista musiikkikasvattajille suunnatuista sä-

veltämisen täydennyskoulutushankkeista. Metropolia Ammattikorkeakoulun, Taideyliopiston Sibelius-Akatemian ja Helsingin yliopiston yhteishanke toteutetaan Opetushallituksen tuella. Pyrkimyksenä on antaa käytännön työkaluja säveltämisen ohjaamiseen niin koulussa, musiikkioppilaitoksissa kuin vapaan sivistystyön kentällä. SÄPE-koulutuksen vastuulehtori Jere Laukkasen mukaan tähän mennessä hankkeen puitteissa on koulutettu jo kolmisensataa luokanopettajaa, musiikin aineenopettajaa ja musiikkioppilaitoksen opettajaa musiikin luovaan tekemiseen ja sen ohjaa-

siikkisuhteen rakentumiselle. Toisaalta monet tutkimukset osoittavat, kuinka teknologia voi parhaimmillaan tarjota uudenlaisia mahdollisuuksia musiikin tekemiselle, jakamiselle ja oppimiselle.

Teknologisen osaamisen päivitystä tarvitaan

Juuri ennen opetussuunnitelmauudistusta suorittamani valtakunnallisen kyselytutkimuksen mukaan sekä säveltämisen opettaminen että teknologian käyttö musiikin opetuksessa oli erittäin vähäistä

let vastanneista kertoi opettavansa.

Myös teknologian hyödyntäminen näyttäytyi aineiston mukaan vähäisenä. Kyselyyn vastanneet opettajat kertoivat hyödyntävänsä teknologiaa varsinkin musiikin kuuntelun sekä yhteismusiisoinnin mahdollistajana, mutta esimerkiksi digitaalisten välineiden käyttö musiikin luovan tuottamisen tukena oli aineiston mukaan harvinaista. Näin siis tilanne reilu viisi vuotta sitten, jolloin kyselytutkimuksen aineisto kerättiin.

Mikäli kyselytutkimus tehtäisiin nyt, tilanne näyttäisi luultavasti jo erilaisel-

(Partti 2016). Kyselyyn osallistuneiden opettajien vastausten perusteella mahdollisuuksia oppilaiden omien sävellysten tekemiseen on koulussa tarjolla verrattain vähän: ainoastaan viisi prosenttia vastanneista kertoi säveltämisen tai laulun teon olevan säännöllinen osa musiikintuntejaan. Musiikin luovaan tuottamiseen liittyvät työmuodot, kuten yksin tai ryhmässä tapahtuva säveltäminen ja/tai laulunteko, sovittaminen sekä improvisointi, lukeutuivat aineistossa satunnaisesti tai harvoin tapahtuvien työmuotojen joukkoon, joita noin puo-

ta. On silti syytä olettaa, että säveltämisen sisällyttäminen erityisesti ylempien vuosiluokkien vähäisiin musiikin oppitunteihin koetaan edelleen haastavana. Useimmiten opetettavat ryhmät ovat suuria ja taitotasoltaan vaihtelevia, eikä opettaja ole välttämättä saanut omista opinnoissaan tarvittavia eväitä säveltämisen opetukseen.

Eräs edellä mainitun kyselytutkimuksen silmiinpistävästä tuloksista olikin opettajien valtava tarve täydennyskoulutukselle: jopa 80 prosenttia vastaajista ilmoitti toivovansa lisäkoulutusta musiikin luovan tuottamisen ohjaamiseen.

Myös Katarina Panelius painottaa täydennyskoulutuksen tärkeyttä. Hän ilmoittautui mukaan Future Songwriting -nimiseen hankkeeseen heti, kun kuuli mahdollisuudesta. ”Halusin rohkeutta ja varmuutta lisää digivälineiden käyttöön,” Panelius kertoo. ”En ole koskaan sinänsä ollut digivälineitä vastaan; olen

YLLÄ Säveltäminen luokahuoneessa voi tapahtua monin eri tavoin. Helsingin ranskalais-suomalaisessa koulussa oppilaat sävelsivät pienryhmissä ja Garageband-sovellusta hyödyntäen.

Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun oppilaat hyödynsivät sekä teknologiaa että perinteisempiä instrumentteja säveltämisessä.

KUVAT Future Songwriting.

miseen eri oppilaitostasoilla. ”SÄPEt on toteutettu jaetun asiantuntijuuden ja osallistavuuden periaatteella: osallistujat ovat tuoneet oman asiantuntemuksensa, ideansa ja paikallisten olosuhteiden tuntemuksensa yhteiseen osaamispooliin, josta jokainen on voinut ammentaa uusia ajatuksia ja työkaluja omaan työhönsä”, Laukkanen kertoo. ”Erityisesti olemme halunneet tuottaa osallistujille rohkeutta ja tukea kokeilla uusia yhteisöllisyyttä lisääviä työtapoja ja oppilasprojekteja omista oppilaitoksistaan.”

SÄPE-koulutuksen aikana kerätyt kouluttajien ja ohjaajien hyvät käytännöt ja toimintatavat on myös julkaistu ”resepteinä”, joita seuraamalla ja soveltamalla musiikkikasvattajat voivat ohjata luovaa musisointia omien oppilaidensa kanssa. Reseptejä säveltämisen ohjauk-

seen -niminen verkkomateriaali on vapaasti ladattavissa. Verkosta löytyykin nyt kasvava määrä musiikkikasvattajille suunnattua materiaalia musiikin luovan tuottamisen ohjaamiseen. Vinkkejä ja virikkeitä opettajalle erityisesti säveltämisen alkuun pääsemiseen löytyy esimerkiksi Säveltäjyyden jäljillä -teoksen liiteosasta. Teos ja sen sisältämät opetusvinkit löytyvät ilmaiseksi verkosta. Opus 1 on puolestaan jatkuvasti päivityvä ja erittäin laaja säveltämisen pedagogiikan aineistopankki. Sivusto sisältää opetusmateriaalia ja tehtäviä sävellyksen alkuopetukseen sekä säveltämisen pedagogiikkaan liittyviä kirjoituksia ja näkökulmia. Avoimesta aineistopankista löytyy tehtäviä eri taitotasoisille ja niitä voi hyödyntää niin ryhmissä kuin yksilöopetuksessa.

tiedostanut, että niissä on paljon mahdollisuuksia. Mutta se on mietityttänyt, miten niitä käytetään musiikintunnin aikana, mitä hyötyä niistä voi olla musiikin oppimisessa, ja miten saada tämä moderni teknologia mahtumaan pieniin tuntimääriin jättämättä muita osa-alueita pois.”

Kädet savassa digimaailmassa – Future Songwriting

Future Songwriting -hankkeessa säveltäminen ja teknologia kulkevat tiiviisti käsi kädessä. Tavoitteena on varustaa musiikkia opettavia luokanopettajia ja musiikin aineenopettajia hyödyntämään digitaalitekniikkaa luovan musiikin tekemisen ohjaamisessa. Opettajat saavat ensin koulutusta omissa työpajoissaan.

Kaksipäiväisen koulutuksen aikana opettajat harjoittelevat GarageBand-sovelluksen käyttöä käytännön tekemisen kautta. Huolimatta aiemmasta taitotasosta, jokainen oppii mm. tekemään äänityksiä, omia looppeja ja efektien perusmuokkauksia. Käytössä on sekä digitaaliset soittimet, midikoskettimistot, että perinteiset instrumentit. Koska koulutuksen päätavoitteena on varustaa opettajat hyödyntämään sovellus-

ta omassa opetuksessaan, työpajoissa teknologiaan tutustutaan alusta alkaen musiikkia tehden. Alkujännitys ja mahdolliset epäluulot karisevat nopeasti, kun pienryhmissä työskentelevät opettajat äänittävät omia sampleja, kirjoittavat lyriikoita ja leikittelevät efekteillä. Lopputuloksena on eri Euroopan maissa kuultu mitä mielikuvituksellisimpia sävellyksiä eri tyylilajeissa. Mieleenpainuvia hetkiä koettiin esimerkiksi Luoteis-Saksassa, jossa opettajien säveltämä Brexit-eroa kritisoiiva schlager sähköisti työpajan tunnelman suorastaan euroviisumaisen riehakkaaksi!

Työpajoista oppilaiden pariin

Työpajojen jälkeen opettajat siirtyvät soveltamaan opittuja taitoja omien oppilaidensa kanssa. Kuten opettajien työpajoissa, myös oppilaat työskentelevät pareittain tai pienryhmissä. Musiikin luovan tuottamisen maailmaan hypätään saman tien, ensin lyhyin harjoitus- ja kuuntelutehtävin ja sen jälkeen omien teosten säveltämisprosessien kautta. Monet mukana olleet opettajat ovat huomanneet, että oppilaiden teknologinen osaaminen ja luottamus omiin taitoihin on useimmiten sen verran vahvaa, että

opettajan tärkein tehtävä on tukea ja ohjata nimenomaan musiikkiin, ei niinkään teknologiaan, liittyvien kysymysten kanssa. Kiperien teknologisten pulmien varalta koulutustiimi kuitenkin työskentelee opettajan rinnalla alkumetreit. Tällä tavoin uudet opit siirtyvät heti käytäntöön, mutta opettajaa ei jätetä täysin yksin uuden äärellä.

Ensimmäisen koulutusjakson päätyttyä opettaja jatkaa työskentelyä oppilaidensa kanssa muutaman viikon ajan, jonka jälkeen kouluttajat vierailevat taas koululla. Opettajat saavat tässä vaiheessa vielä lisää koulutusta ja vinkkejä sovelluksen käyttömahdollisuuksista. Opettajan rinnalla kouluttajat työskentelevät myös oppilaiden sävellysten parissa. Kun teosten peruselementit – melodia, harmonia, mahdollinen teksti sekä instrumentaatio – ovat kasassa, keskitytään tuotannollisiin kysymyksiin. Mikä on eri instrumenttien välinen balanssi? Tulisiko lauluraitaan lisätä kaikua? Kuinka basson saisi kuulostamaan tuhdimmalta? Pitäisikö keskialuetta ekvalisoida? Oman sävellyksen rakennuspuuhissa tulee samalla tutustuttua radiosta tuttujen teosten anatomiaan. Omakohdainen tutustuminen teknologian rooliin etenkin populaarimusiikissa toivottavasti myös edistää oppilaiden analyttisiä kuuntelutaitoja ja kriittistä ajattelua. Koulutusjakson huipentaa konsertti, jossa oppilaiden sävellykset esitetään oikealle yleisölle. Huolimatta konserttien suosiosta ja merkityksestä osana hanketta, monet oppilaat ovat kuitenkin maininneet projektin kohokokhdaksi itse säveltämisprosessin.

Future Songwriting on kaksivuotinen (2018-2020) Suomessa, Saksassa ja Ranskassa toteutettava yhteiseurooppalainen kehittämissanke, jonka puitteissa opettajia koulutetaan ohjaamaan oppilaiden omien kappaleiden säveltämistä, sanoittamista ja tuottamista digitaalisten työkalujen avulla. Teoston koordinoima ja Euroopan komission Luova Eurooppa -ohjelmasta rahoitettava hanke toteutetaan laajan yhteistyöverkoston voimin. Mukana on opettajankouluttajia, musiikin-tekijöitä ja -tuottajia, tutkijoita sekä tekijänoikeusjärjestöjä useista Euroopan maista.

VASEN KUVA
Vantaalaiskoulun
oppilaiden säveltämät
teokset esitettiin
loppukonsertissa.

Jokainen Future
Songwriting
-hankkeeseen
osallistunut oppilas
saa todistuksen.
Paras palkinto on
kuitenkin onnistunut
sävellysprosessi.

KUVAT Paula Ojansuu.

Koulutusta omalla työpaikalla

Future Songwriting -hankkeen puitteissa koulutusta tarjotaan yhteensä 15 koulussa, kolmessa Euroopan maassa. Hanke eroaa monista muista täydennyskoulutuksista siten, että koulutus jalkautuu opettajan työpaikalle ja -ajalle. Paneliuksen mukaan juuri tämä teki hankkeesta erityisen tehokkaan. "Sen lisäksi, että oli mahtava nähdä, mitä kaikkea oppilaat pystyvät tekemään, myös minä itse opin ihan hirveän paljon. Sitä vaan tehdessä oppi, kun sai keskittyä uuteen asiaan näin intensiivisesti," Panelius iloitsee. "Erityisen hienoa oli se, että tätä kaikkea oppia ja kokemusta sai ammentaa päiväsaikaan, eikä viikonloppuisin." Panelius lähettääkin kiitolliset terveiset oman koulunsa johdolle, joka osoitti sitoutumista pedagogiseen kehittämistyöhön paitsi tarjoamalla tilat, myös maksamalla koulutuksessa mukana olleille opettajille sijaiskulut.

Teknologia luovuuden palveluksessa

Teknologia ja musiikin luova tuottaminen eivät sulje toisiaan pois – päinvastoin. Monipuoliset, helppokäyttöiset ja suhteellisen edulliset laitteet ja sovelukset ovat madaltaneet kynnystä oman musiikin säveltämiselle ja luovan musiikkisuhteen syntymiselle. On täysin mahdollista päästä luovan tekemisen alkuun ilman varsinaista instrumentin soittotaitoa tai musiikin teorian osaamista. Teknologia-avusteinen säveltäminen voi myös tapahtua vaikkapa tiimityönä kansainvälisissä verkko-yhteisöissä. Parhaimmillaan tällainen yhteisöllinen säveltäminen voi rakentaa kulttuurista

osallisuutta. Koululuokassa teknologia puolestaan mahdollistaa eriytetyn opetuksen sekä teorian ja käytännön kohtaamisen pelimäisissä oppimisympäristöissä. Sekä SÄPE-koulutuksen puitteissa että Future Songwriting -hankkeessa, kuten yhä useammassa luokahuoneessa ympäri maan, musiikkiteknologian sovelluksia käytetäänkin rohkeasti musiikintekemisen apuna.

Paneliuksen luokassa Future Songwriting -hankkeessa maaliskuun aikana syntyneisiin GarageBand-teoksiin palattiin vielä myöhemmin keväällä. Opettajan avulla osa sävellyksistä sovitettiin luokkasoittoimille siten, että oppilaat voivat esittää teoksensa kevätkuuhlassa itse soittaen ja laulaen. "Kolmas askel voisi olla se, että lähdetään nuotintamaan niitä itse tehtyjä sävellyksiä", Panelius suunnittelee. "Siinä tulee samalla harjoiteltua musiikin rakenteisiin ja teoriaan liittyviä asioita. Digitaalitekniikka palvelee tällaisessa loistavasti: se on niin nopea ja kaikki pääsevät kokeilemaan."

Tällainen laaja-alainen oppimiskaari on ollut Paneliuksen visio koulutuksen alusta asti. Yhtäältä teknologia voi palvella oppilaiden luovia musiikillisia tutkimusmatkoja ja näin mahdollistaa sellaisen toimintakulttuurin, jossa oppilaat ottavat paikkansa paitsi musiikkikulttuurin kuluttajina, myös sen aktiivisina luojina ja muokkaajina. Toisaalta luovan tekemisen kautta on mahdollista oppia hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia ja lainalaisuuksia. Näin musiikin luova tuottaminen tai teknologia eivät näyttäyty muusta musisoinnista irrallisena osana, vaan kytkeytyvät luontevasti musiikin opetuksen muihin tavoitteisiin.

Musiikkiteknologian luoviin mahdollisuuksiin tutustuminen on Paneliuksen mukaan osa laajempaa, oman opetuksen jatkuvaa kehittämistyötä. "Mietin hankkeeseen mukaan lähtiessä, että on aika laittaa omaakin opettamista uusiksi. Monet kollegat ympäri maata ovat tehneet jo pitkään töitä hyödyntäen esimerkiksi GarageBand-sovellusta opetuksessaan. Koen nyt, että olen saanut lisää potkua ottaa mukaan digitekniikkaa ja että koulutus on rikastuttanut opetustani. Se on varmaan myös oppilaiden mielestä kivaa – ja toki tavoitteeni on olla ajan hermolla!" Panelius toteaa nauraen, ennen kuin lähtee jatkamaan matkaa seuraavalle oppitunnille.

Heidi Partti on Taideyliopiston Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen professori, joka on tutkinut musiikin opettamiseen sekä oppimiseen liittyviä kysymyksiä useista näkökulmista ja erilaisissa ympäristöissä verkko-yhteisöistä aina nepalilaiseen perinnesävellykseen. Hän johtaa tutkimusta säveltämisen pedagogiikkaan liittyvissä hankkeissa ja on julkaissut yhdessä Anu Aholan kanssa *Säveltäjätyön jäljillä* -tietokirjan.

Lähteitä ja lisätietoa:

Future Songwriting. 2018. Haettu: <http://futuresongwriting.eu/>

Hartikainen S. (toim.). 2017. Reseptejä säveltämisen ohjaukseen. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Haettu: URN:ISBN:978-952-328-051-9

Juntunen, M.-L. 2015. Pedagoginen kokeilu integroida iPadin käyttö, luova tuottaminen ja keholliset työtavat peruskoulun seitsemännen luokan musiikinopetuksessa. Tapaustutkimus toimijuuden näkökulmasta. Musiikkikasvatus 1, 18, 56–76.

Muhonen, S. 2016. Songcrafting practice: A teacher inquiry into the potential to support collaborative creation and creative agency within school music education. Studia Musica 67. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemia.

Ojala, A. 2017. Learning through producing: the pedagogical and technological redesign of a compulsory music course for Finnish general upper secondary schools. Studia Musica 74. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemia.

Ojala, J. & Väkevä, L. (toim.). 2013. Säveltäjäksi kasvattaminen. Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan tekijyyteen. Helsinki: Opetushallitus.

Opus I - Sävellyspedagogiikan aineistopankki. Haettu: <https://www.opus1.fi/>

Partti, H. 2016. Muuttuva musiikkisuus koulun musiikinopetuksessa. Musiikkikasvatus – Finnish Journal of Music Education 19, 1, 8–28.

Partti, H. & Väkevä, L. 2018. SongPump [BiisiPumppu]: Developing a composing pedagogy in Finnish schools through collaboration between professional songwriters and music teachers. Teoksessa C. Christophersen & A. Kenny (toim.), Musician-Teacher Collaborations: Altering the Chord, 73–84. Oxford: Routledge.

Partti, H. & Ahola, A. 2016. Säveltäjätyön jäljillä. Musiikintekijät tulevaisuuden koulussa. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemia. Haettu: <http://hdl.handle.net/10138/169020>

POPS 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus.

Randles, C. & Muhonen, S. 2015. Validation and further validation of a measure of creative identity among USA and Finland pre-service music teachers. British Journal of Music Education 32, 1, 51–70.

Orff's Deeper Message

– Orff-pedagogiikan syvempi sanoma

BRIGITTE WARNER

Brigitte Warner on amerikkalainen pitkän linjan Orff-pedagogi. Artikkelin oli osa vuoden 2019 European Mentorship Programme in Orff-Schulwerk Pedagogy -koulutuksen aineistoa. Sen on vapaasti kääntänyt Elina Simes, joka myös osallistui koulutukseen viime vuonna.

Musiikin vaikutus ihmisyyteen

Mitä Orff-pedagogiikka oikeastaan on? Orff-pedagogiikka on musiikkikasvatusfilosofia, joka antaa työkaluja musiikin, tanssin ja improvisaation opettamiseen. Monille se tarkoittaa prosessityöskentelyä, jossa samaa opetusmateriaalia työstetään kokonaisvaltaisesti, erilaisten työtapojen ja -välineiden avulla. Artikkelissaan **Brigitte Warner** nostaa esiin musiikin vaikutuksen ihmisyyteen. Se on osa-alue, joka ulottuu opetusfilosofiaa pidemmälle ja siksi helposti unohtuu. **Orff** sanoi itse: "Kaikessa tekemässäni työssä tärkeintä minulle ei ole musiikillinen vaan henkinen (eng. spiritual) altistaminen." Tällä hän ei tarkoita uskonnollista henkisyyttä, vaan musiikin vaikutusta kulttuuriperimäämme, juuriimme ja sisäiseen minuuteemme. Warner on huolissaan siitä, että Orff-Schulwerkin ajatukset jäävät ohimeneväksi trendiksi opetusfilosofioiden ketjussa, mikäli käsittelemme Orff-pedagogiikkaa pintaa raapaisten, emmekä opettajina ota vakavasti tätä pedagogiikan syvempää viestiä.

Tinkimätön opettajuus

Opettajina käymme jatkuvaa sisäistä dialogia siitä, olemmeko tehneet par-

haamme. Opetuksemme laatu on aina suurenuslasin alla. Toisinaan meitä analysoi joku ulkopuolinen arvioitsija, tai opettaessamme aikuisia, omat oppilaamme. Warner kirjoittaa tästä huojentavasti: "Opetuksestamme saatu palaute voi olla sydäntä lämmittävää ja palkitsevaa, mutta myös epämurkua ja satuttavaa. Arvioijamme voivat olla oikeudenmukaisia ja pyrkiä auttamaan, tai sitten eivät. Totuus kuitenkin on se, että kuka olet ja mitä muut sinusta ajattelevat ovat kaksi eri asiaa. Oppilaamme ja kollegamme eivät aina ymmärrä meitä tai tulkitse meitä oikein. Silloin meidän on muistutettava itseämme siitä, että ei ole edes mahdollista tulla aina kaikkien ymmärtämäksi ja hyväksymäksi." Warner kuitenkin muistuttaa, että jatkuva itsearviointi omaa työtään kohtaan on äärimmäisen tärkeää.

Millainen sitten on ihanteellinen Orff-opettaja alan konkarin mukaan? Warner kuvailee Orff-opettajaa tinkimättömyyden kautta. Orff-Schulwerk nimittäin vaatii meiltä opettajilta juuri sitä. Tinkimättömyyttä ei kuitenkaan pidä sekoittaa täydellisyyden tavoitteluun – täydellisyyttä ei kannata tavoitella, koska se ei ole tavoiteltavissa, eikä täydellisyyttä pidä ainakaan vaatia oppilailtaan. Sen sijaan parhaaseensa pyrkiminen opettajana – ja oppilaiden kannustaminen omaan

parhaaseensa – on sitä tinkimättömyyttä, jota kannattaa tavoitella. Toinen tavoittelemisen arvoinen asia on jatkuva kehittyminen. Warner rinnastaa paikalleen jämähtämisen junaradan päätepisteesseen: rata loppuu, matka ei jatku. Orff-opettajan ei pitäisi koskaan päästä radan päähän. Tämä on lohdullinen ja toisaalta uuvuttava ajatus – koskaan et ole perillä. Mutta miten tylsää perillä oleminen olisikaan!

Tinkimättömyys koskee Warnerin mukaan myös Orff-Schulwerkin alkupeleistä sanomaa. Hänen mukaansa meidän ei pidä unohtaa, että Carl Orff ja **Gunnild Keetman** ovat Orff-Schulwerkin perustajia, ja vaikka monet lahjakkaat opettajat ovat seuranneet heidän jalanjäljissään, osallistuneet Orff-Schulwerkin kehittämiseen sekä tehneet lisäyksiä, korostuksia ja selvennyksiä, ei kukaan voi tietää Orff-Schulwerkistä enempää kuin he. Kaikki Orffin ja Keetmanin jälkeen tulevat ovat vain viestin seuraajia ja suojelijoita, ja vaatii nöyryyttä ymmärtää tämä. Jatkuva muutos on luonnollinen osa elämää, mutta kaikki muutokset eivät ole kohti parempaa. Warner haluaa meidän pitävän huolen siitä, ettemme hukkaa Orff-Schulwerkin ydintä ja sielua muutoksissa, jotka kuitenkin ovat välttämättömiä.

"Tinkimättömyyttä ei kuitenkaan pidä sekoittaa täydellisyyden tavoitteluun."

Mentor-Mentee ohjelman opiskelijat pitivät omat opetustuokiot viime kesän Music Village-kurssilla Virossa.

**”Yhteistyössä ei ole kysymys voittamisesta ja häviämisestä
vaan siitä, että luodaan yhdessä jotain
miellyttävää ja kaunista.”**

Millaisia arvoja haluamme välittää eteenpäin?

Meidän täytyy pitää tinkimättömästi Orff-Schulwerkin arvoista kiinni, vaikka ne olisivat ristiriidassa yhteiskunnan asettamien arvojen kanssa. Warnerin mukaan esimerkiksi kilpaileminen ja kilpailuhenkisyys istutetaan jo varhain lasten maailmaan, mutta meidän pyrkimyksiimme nämä arvot eivät sovi. Orff-Schulwerkissa korostuvat yhteistyö ja ryhmän yhteiset pyrkimykset. Yhteistyössä ei ole kysymys voittamisesta ja häviämisestä. Ei siitä, kuka on parempi toista tai yhtä hyvä kuin joku muu, vaan siitä, että luodaan yhdessä jotain miellyttävää ja kaunista, josta kaikki voivat nauttia.

Warnerin mukaan meidän pitäisi olla tinkimättömiä myös käyttämämme

opetusmateriaalia kohtaan. Musiikki- ja soitinvalinnat jäävät lähes poikkeuksetta opettajien omien mieltymysten varaan, ja siksi opetuskentällä on nähtävissä paljon hajontaa. Warner muistuttaa, että viisiosainen Music for Children -sarja (Musik für kinder) ei kuitenkaan jätä arvailujen varaa siitä, mitä Orffilla ja Keetmanilla oli mielessään. Meidän tulisi muistaa, että yksi musiikkikasvatuksen tavoitteista on istuttaa lasten mieliin arvostus ja kunnioitus meidän omaa musiikillista perintöämme kohtaan. Meillä ei ole aikaa keskinkertaisuuteen ja valtavirtamusiikkiin. Lapset saavat siitä osansa joka tapauksessa. Meillä on oppilaidemme kanssa niin vähän aikaa – antakaamme heidän kokea musiikin, puheen, tanssin ja leikin kautta vain parhaita ja muistettavimpia elämyksiä.

Brigitte Warner on Orff-Schulwerk -opettaja vuodesta 1951. Kirjoittanut Orff-Schulwerk: Applications for the Classroom -kirjan 1991. Yksi AOSA:n (American Orff-Schulwerk Association) Keski-Atlantin jaoston perustajista.

Lähdetekstin julkaisija:
American Orff-Schulwerk Association, 2018

Lisätietoa European Mentor-Mentee -ohjelmasta:
<https://mentorshipprogramme.wixsite.com/mentorship>

Tässä yhteydessä Orff-Schulwerk tarkoittaa musiikkikasvatuksellista lähestymistapaa. (Toim. huom.)

Ja Se Soi nuotintaa //

Hiljaistakin hiljaisemmin

NINNI REPO

KESÄLLÄ 2019 Orff-kurssilla meille kolmannen vuosikurssin opiskelijoille, ”kolmosille”, annettiin tehtäväksi pitää lyhyt opetustuokio ”ykkösille”. Huhuja opetushetkestä kantautui jo edellisessä, jolloin mielessäni oli katkelma eräästä verrattain tuntemattomasta laulusta, jonka haluaisin opettaa muille.

Musiikkiopisto Juvenalian musiikkileikkikoululaiset juhlivat näyttävästi satavuotista Suomea syyskauden 2017 juhlakonsertissa. Konserttiohjelmaan valikoitui suomalaista musiikkia meneiltä vuosisadoilta nykypäivään. Konsertin tuorein teos oli **Timo Klemettisen** säveltämä, **Tuulia Ahon** runo Hiljaistakin hiljaisemmin. Muun muassa hau-

en hampaiden pesusta kertovan laulun esitteli meille kollegiomme oma, ihana **Eve Alho**. Even laulava sellistipuoliso **Pekka Hahti** oli tilannut Klemettisel-tä sävellyksen tähän hurmaavaan Ahon runoon (Tähtienlaskijan runoja, WSOY 2014).

Kappaletta on alunperin esitetty viola da gamba-, melodika-, kitara- ja lauluversiona, sittemmin harppu-, sello- ja laulusovituksena. Hauen hampaiden soitto kuulemma alkoi, kun Pekka oli saanut kalastettua kyliksi haukia. Juvenalian konsertissa viulunsoitonopettaja **Liisa Kupiaisen** sovittama, maaginen Hiljaistakin hiljaisemmin esitettiin juhlallisesti Tapiola Sinfoniettan säestämä-

nä.

Koska opetushetkeen oli varattu aikaa alle 10 minuuttia/opiskelija, päätin kokeilla ryhmän kanssa, kuinka hauen hampaat taipuisivat helppona, kaksiaänisenä versiona. Eveltä napattu idea oikeista hauen hampaista ei valitettavasti toteutunut kurssilla hauen leikaluiden unohtuessa kotiin, mutta hampaiden virkaa toimittaa oikein hyvin vaikkapa sormien kynnet. Olimme ryhmän kanssa tiiviissä pienessä piirissä, minä keskellä, ja voi, kuinka ihana äänikylpy tästä syntykään! Testasin tätä myöhemmin myös vanhimpien muskarilaisten kanssa - moniäänisyys vaatii hieman enemmän aikaa kuin aikuisryhmän kanssa.

Hiljaistakin hiljaisemmin

Tuulia Aho

hauet harjaa hampaitansa

Timo Klemettinen
sov. Ninni Repo

3/4

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min. Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min.

Dum du dum, dum du dum.

3

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min hau - et har - jaa ham - pai - tan - sa.

Dum du dum, dum du dum.

5

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min. Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min.

Dum du dum, dum du dum.

Hiljaistakin hiljaisemmin

säv. Timo Klemettinen, san. Tuulia Aho

Dm

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min. Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min.

3 Dm Gm Dm E $\flat$

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min hau - et har - jaa ham - pai - tan - sa.

5 Dm

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min. Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min.

7 Dm Gm Dm E $\flat$

Hä - mä - häk - ki verk - ko - jan - sa ra - vis - taa ja ai - vas - taa.

9 Dm C/E F E $\flat$ /G Dm

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min muu - ra - hai - nen kuut - ta jal - kaa tö - mis - tää

12 B $\flat$ maj7 E $\flat$ maj7 B $\flat$ maj7 C9 G9

ja koh - ta al - kaa a - ja - tus jo len - tää per - ho - sil - la.

17 Dm Gm Dm E $\flat$

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min kur - jen - kel - lot ki - li - see,

19 Dm Gm Dm Gm

pol - vet ve - si - mit - ta - ril - la nak - suu kun se nii - ai - lee.

21 Dm Gm/D

Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min. Hil - jais - ta - kin hil - jai - sem - min.

Toiminta

1. Hyräillään hiljaisesti introa samalla, kun ohjaaja käy ”pesemässä haukien hampaita” = sivellään lapsen kynsiä tai oikeita hauen hampaita esimerkiksi pehmeällä pensselillä tai hammasharjalla.

2. Jaetaan lapsille harjat/pensselit intron jatkuessa tauotta ja ryhdytään pesemään omia tai kaverin ”hampaita”. Ohjaaja voi jo ruveta samalla laulamaan stemmaa päälle.

3. Puolet ryhmästä otetaan mukaan stemmaan, jota jatkavat itsenäisesti. Ohjaaja hyräilee/laulaa haukisaakeistön melodiaa, johon toinen puoli ryhmästä liittyy mukaan. Kas näin, kaksiaäninen versio on valmis soittoon sovellettavaksi!

4. Koko laulua laulettaessa lauluun voi keksiä liikkeitä sanojen mukaan ja soittaa kyseistä ötökkää kuvaavilla soittimilla.

Opettajuutta rakentamassa

– kokemuksia Orff-kurssilla

SARRI HONKANEN

Olen Sarri, musiikkikasvatuksen tuore kandi Jyväskylän yliopistolta.
Kirjoitan ilolla kokemuksiani ja oivalluksiani Orff 1-kurssilta,
jonne onnekkana sain opiskelijastipendin.

Pienet Orff-maistiaiset herättivät kiinnostuksen

Kiinnostukseni Orff-pedagogiikkaan alkoi ensimmäisenä opiskeluvuoteni Jyväskylässä, jolloin Koulujen musiikinopettajat ry:llä oli yliopistolla syyspäivät. **Terhi Oksasen** työpaja mykisti minut täysin. Näin ja koin toisenlaisen tavan opettaa musiikkia. Erityisesti mieleen jäivät sanaton viestintä, imitaatio sekä tanssin ja liikkeen merkitys osana musiikinopetusta. Orff-opetusprosessin elementit muhivat mielessäni pitkän ajan. Toisena opiskeluvuoteni sain toisen maistiaisen Orff-pedagogiikasta Suomen musiikinopettajaopiskelijoiden yhteisessä workshop-päivässä Jyväskylässä ja nälkä vain kasvoi.

Löysin näistä kahdesta Orff-maistiaisesta elementtejä, jotka koin osaksi omaa opettajuuttani. Näitä elementtejä ovat muun muassa tekemällä ja kokeamalla oppiminen, positiivisen ilmapiirin luominen ryhmään sekä tanssin ja liikkeen merkitys osana musiikinopetusta. Jo ensimmäisen päivän jälkeen Orff 1-kurssilla sain vahvistuksen sille, että Orff on minun juttuni.

Sarri Honkanen sai viime kesän opiskelijoiden Orff-kutsupaikan.

Opettajuuden rakennuspalikoita

Orff-kurssilta päällimmäiseksi mieleeni jäi prosessi. Erityisen kiehtovaa oli se, miten opetustuokiot muodostuivat pienistä elementeistä ja rakentuivat hiljalleen kohti suurempaa kokonaisuutta. Jokaisella pienellä palasella oli paikansa prosessissa ja jokainen pieni osa oli tärkeä kokonaisuuden kannalta. Esi-merkiksi **Taavi Lehtosen** kanssa koetut

soittohetket tarjosivat prosessin, joihin voin peilata omia tunti-suunnitelmiani.

Varhaiskasvatuksen puolella, muskarissa ja koulussa opettajana toimivien kollegoiden kanssa käydyt keskustelut avasivat opiskelijan silmiä opetusalaan. Orff-sessioissa jaettujen kokemusten purkaminen eri näkökulmista oli minulle hyödyllistä, koska työelämässä olevat ryhmäläiset osasivat tarkastella harjoituksia eri silmin kuin opiskelija. Keskusteluun tuli monipuolisuutta ja syvyyttä varsinkin, kun työelämässä olevat opettajat puhuivat omien kokemustensa kautta.

Kurssilla oivalsin, kuinka opettajat

”Kokemusten purkaminen eri näkökulmista oli minulle hyödyllistä, koska työelämässä olevat ryhmäläiset osasivat tarkastella harjoituksia eri silmin kuin opiskelija.”

Surdot soivat Festissä jo perinteeksi muodostuneeseen tapaan.

tekevät työtä persoonansa kautta. Oli etuoikeus olla niin monen taitavan pedagogin tunneilla mukana. Jokainen opettaja oli erilainen ja antoi omalle persoonalleen tilaa opetuksessa. Opettajat antoivat tekemisellään opiskelijalle rohkeutta olla oma itsensä. Sain itsevarmuutta omaan opettajuuteeni näiden esikuvien kautta.

Viikko tarjosi koskettavia hetkiä

Oman ryhmän merkitys korostui viikon aikana ja kurssin loputtua ryhmästä oli vaikea päästää irti. Jopa stressaavaksikin tituleeratun Fest-esityksemme, Orffmedan, laatiminen oli ollut tärkeä osa ryhmäytymistä ja toisiimme tutustumista. Erityisen tärkeinä ja arvokkaina kokemuksina pidän keskusteluita ryhmäläisten kanssa lounas- ja kahvitauoilla. Ryhmän kanssa jaetut ilot ja surut olivat arvokkaita kokemuksia, joita muistelen pitkään.

Kurssille osallistui thaimaalaisia vieraita ja koskettava hetki oli heidän traditionaalinen kunnianosoituksensa opettajalle. Thaimaalaisessa rituaalissa oppilaat antavat itsensä symbolisesti opettajan käsiin ojentamalla hänelle kukkaseppeleen. Muita kohokohtia olivat **Sanna Purokurun** vetämä vauh-

dikas rumpupiiri kesäillassa ja tottakai Fest. Myös haikean, mutta arvokkaan päätösjuhlan Suvivirsi nostattaa vieläkin kylmät väreet iholle.

Ihailin myös JaSeSoin hallituksen organisointikykyä. Ohjelma ja aikataulut oli järjestetty niin, ettei kurssilaisen tarvinnut stressata mistään. Ruoka oli loistavaa ja lämpimät ilmat hellivät. Kouluttajat pistivät parastaan ja kurssilainen sai monipuolisen kattauksen pohdittavaa jokaiselta oppitunnilta.

Suunta tulevaan

Kurssi vahvisti identiteettiäni musiikinopettajana. Opin, kuinka pienistä elementeistä kasvaa jotain suurta. Sain musiikinopetukseen valtavasti uusia ideoita, joita aion hyödyntää opetusharjoittelussani. Sain esimerkkejä siitä, millainen inspiroiva opettaja voi olla ja millaiseksi opettajaksi haluan itse tulla.

Kiinnostus ja tiedonjano Orff-pedagogiikkaa kohtaan ei vielä kukaan sammuttanut. Edelleen mieli on täynnä kysymyksiä ja ajatukset suuntaavat jo ensi kesään. Mitähän seuraavalla kurssilla on luvassa? Nähdään ensi kesänä!

**”Opettajat antoivat
tekemisellään
opiskelijalle rohkeutta
olla oma itsensä.”**

Muistikuvia kesän 2019 Orff-kursseilta

Journalin lähtiessä painoon on vielä epävarmaa, miten tulevan kesän Orff-kursseille käy koronaepidemian takia.

Muistellaan joka tapauksessa viime kesän kursseja. Edellisvuoden tapaan kurssin opettajina olivat *Markku Kaikkonen, Terhi Oksanen, Tero Pajunen, Soili Perkiö, Elisa Seppänen* ja *Mikko Seppänen*. Uutena opettajana oli *Taavi Lehtonen*. Kurssilla oli mukana ulkomaisia opiskelijoita, jotka olivat viime vuonna aloittaneet Orff-koulutuksemme. Näin ollen yksi kakkosvuosikurssin ryhmistä opiskeli englanniksi. Myös muutama ulkomainen kouluttaja ja yhdistysaktiivi oli tutustumassa toimintaamme. Seuraavassa muistikuvia viime kesältä.

1. Vauhtia ja vaarallisia tilanteita Markun tunnilla.

2. Kolmoskurssilaiset pysähtyivät Pedagoginen etydi -tehtävän äärelle.

3. Ihmerumpu-työpajan prosessissa tehtiin äänimaisemia mm. sadeputkilla

4. ja 5. Viesti ja ilo kulkivat Teron vetämissä rytmiringeissä sekä sisällä että ulkona.

6. JaSeSoin väki vieraili Jittamettin päiväkodissa muutama vuosi sitten. Viime kesänä saimme thaimaalaiset ystävämme vastavierailulle Orff-kurssille.

7. "Missä ne huolet on, missä ne murheet on?" soi Taavin pajassa.

8. Musiikillista ilottelua Soilin ja orkesterin tahtiin.

9. Onnea kesällä 2019 valmistuneille loppislaisille!
KUVA Kirsimari Pohjanheimo.

Ympyrä sulkeutui Tapiolan Laulun konsertissa Keuruulla

TIINA KEISANEN JA TERHI KUUSISTO

Keuruun kirkossa kuultiin syksyllä 2019 konsertti, jossa eräs ympyrä sulkeutui. Tapiolan Laulu saapui paikkaan, jossa Erkki Pohjolan johtama Tapiolan kuoro oli aikoinaan esiintynyt Erkki Pohjolan Laulu kiertää maailmaa -kiertueen yhteydessä. Konsertin puuhanaisena toimi keuruulainen kuoron jäsen Leena Ahti.

TAPIOLAN LAULU koostuu eri vuosikymmenillä laulaneista Tapiolan kuorolaisista. Osa Keuruulle tulijoista oli ollut esiintymässä jo 60-luvun konsertissa. Nyt esitettävä konsertti oli aiheeltaan nostalginen.

Alkuperäisestä Tapiolan Yhteiskoulun kuoron kokoonpanosta oli mukana 13 laulajaa Leena mukaan lukien. Siitä kehittyi Leenalle ajatus, että konserttiin voisi sisällyttää samantyyppisen ohjelmiston, jolla he itsekin olivat esiintyneet Keuruun kirkossa. Hän päätti valmistaa konserttiin lastenlauluosion 1960-luvun "Lastenlaulusta sinfoniaan"- konserttikokonaisuudesta, jossa lapset laulavat, soittavat Orff-soittimia ja tanssivat **Inkeri Simola-Isakssonin** oppien pohjalta.

Mukaan saatiin innokkaita alakouluikäisiä Kivelän koulusta. Kaikki halukkaat saivat tulla ryhmään ja Leena Ahti kävi harjoittamassa heitä kahden kuukauden ajan. Kun ohjelmisto tuli tutummaksi, koulun omat opettajatkin pystyivät jatkamaan harjoittelua lasten kanssa. "Meillä oli ne laulut siitä vanhasta ohjelmasta. Harjoitteluprosessin aikana huomasin, miten toimivia laulut ovat edelleen. Samoin kaikki laululeikit."

oli sellainen isähahmo ja Inkeri oli äiti-hahmo. Nyt me lauletaan niitä vanhoja lauluja Tapiolan laulussa ja istutaan vanhojen kuorokavereiden vieressä melkein samoilla paikoillakin kuin 50 vuotta sitten. Mikään ei ole muuttunut."

Lapsiryhmällä ja kuorolla oli omat osuutensa ja osin myös yhteisiä. Leena uskoo, että lapsille jäi projektista vahva kokemus siitä, miten harjoittelun myötä alun sekavuudesta ja epäilyistä huolimatta lopputuloksena syntyykin ehyt kokonaisuus. Myös opettaja saivat tietotaitoa mukaan koululle vietäväksi.

Konsertin järjestäminen oli Leenalle tärkeä projekti, summa kaikesta Tapiolan kuorossa koetusta ja opitusta. "Kun kuorolaiset näkivät nämä lapset, siinä tuli sellainen aikakausten muistelu. Näin heidän silmistään, miten onnellisia he olivat. Siinä ympyrä sulkeutui. Tuli ajatus, että tämä on kunnianosoitus Pohjolan Erkkille ja Inkerille."

"Erkki oli ihana kuoronjohtaja. Hän

Leena Ahti on eläkkeellä oleva musiikkileikkikoulunopettaja/lastentarhanopettaja ja ollut JaSeSoin toiminnassa MUSISOIN ajoista alkaen. Hän on ollut tekemässä Urpo ja Turpo -kirjoja yhdessä **Hannele Huovin** ja **Soili Perkiön** kanssa. Leena kulkee Tapiolan Laulun harjoituksissa Keuruulta asti.

Tapiolan Laulu on 2014 perustettu naiskuoro, johtajanaan **Uli Kontu-Korhonen**. Kaikki laulajat sekä johtaja ovat entisiä Tapiolan kuorolaisia ja musiikin ammattilaisia tai kokeneita harrastajia. Kuorossa on noin 35 jäsentä. **Eve Alho** on kuoron puheenjohtaja.

YLIN KUVA Tapiolan Laulun konsertti Keuruun kirkossa. Edessä oikealla Leena Ahti kansallispuvussa.

Kivelän koulun tytöt. KUVAT Satu Kajosmäki.

Erkki Pohjolan Orff-studion jäljillä

TIINA KEISANEN

Erkki “Pale” Pohjola tunnetaan Tapiolan kuoron perustajana ja johtajana, mutta myös yhtenä Orff-pedagogiikan ensimmäisistä Suomeen tuojista. Vanhojen jasesoilaisten puheissa ja kirjoituksissa Pohjolan perustama Orff-studio mainitaan usein. Mistä siis on kyse?

Valtavirtauksista vaikutteita

Ajatus Orff-studiosta sai alkunsa v. -64 Budapestin ISME-konferenssissa ja sen jälkeisessä osallistumisessa Orff-instituutin kesäkurssille Salzburgissa. Siellä Pohjola ja joukko mukana olleita suomalaisia musiikkikasvattajia tapasi **Carl Orffin** ja tutustui hänen pedagogiikkaansa. Matkalla Pohjola oli tutustunut muihinkin tuon ajan musiikkikasvatukseen valtavirtauksiin ja niiden kehittäjiin, kuten **Kodályyn**. Nämä tekivät häneen vaikutuksen ja herättivät samalla huomaamaan, miten vähän suomenkielistä lastenlaulustoa Suomessa oli. Pohjola halusi myös kokeilla, miten ei-suomalainen sävelmaailma taipuisi suomalaiseen musiikkikasvatukseen.

Uusi työpaja - Orff-studio

Uusi työpaja, Orff-Studio, rakentui yhdessä **Inkeri Simola-Isakssonin** kanssa Tapiolaan Jousenkaaren koululle. “Siellä oli Espoon musiikkiopiston tilat ja **Erkki Pohjola** opiston johtajana. Näin ollen se oli luonnollinen paikka studiolle”, Eve Alho kertoo. Inkeri Simola-Isaksson oli Dalcroze-metodin tuntija ja studiolla kokeiltiin laulun, soiton, liikunnan ja improvisaation keinoin musiikkikasvatuksen uusia ideoita.

Studiolla oli Orff-soittimet, jotka Pohjola näki erityisesti improvisoinnin välineenä.

Leena Ahti oli mukana studion toiminnassa heti sen perustamisesta (v.1964) asti. Hän muistelee: ”Orff-studio oli Jousenkaaren koulun juhlasali, johon kokoonnuttiin. Paikalla oli meitä kuoron aloittelijoita Tapiolan yhteiskoulusta ja Jousenkaaren oppilaita. Laulettiin ja leikittiin laululeikkejä ja soitettiin Orff-soittimia. Ohjaajina olivat Inkeri ja Erkki. Koulusoitinkerho kokoontui silloin tällöin, eikä toiminta ollut viikottaista Erkki ja Inkeri kokeilivat tuolloin

Tapiolan yhteiskoulun kuoro harjoituksissa v. 1964.

opetusmenetelmää ja sen soveltuvuutta Suomen musiikkikasvatukseen”.

“Kun Pale ja Inku olivat olleet Salzburgissa, he toivovat sieltä tansseja ja kaanoneita Suomeen. Niitä laulettiin ensin saksaksi, sitten suomennoksia,” Eve kertoo. Pian Orff-soittimistolle oli löytynyt sopivaa musisoitavaa sekä suomalaisista että muiden maiden kansansävelmistä.

Studiolla kehittyneet ideat päättyivät muutamien vuosien päästä sitten Musica-sarjan oppikirjoihin ja lapsikuorojen ohjelmistoon Suomessa.

Kansainvälinen esittäytyminen Orff-soittimistolla

Orff-soittimisto ja orkesteri olivat Ranskan ISME:n konferenssissa vuonna 1968 Lastenlaulusta sinfoniaan -ohjelmistossa. Projektissa oli mukana Orff Studiolla harjoitelleita 8-10 -vuotiaita kansakoululaisia, Tapiolan yhteiskoulun kuoro ja Espoon musiikkiopiston oppilaita. Orff-studiolaisten osuus toteutettiin yhdessä Inkeri Simola-Isakssonin kanssa ja mukana oli myös hänen oppilaitaan Helsingistä. Ohjelma sisälsi mm. pieniä Kodaly-tyyppisiä lauluja, joita säestettiin Orff-soittimilla. Siihen kuului myös säveltason vaihtumista havainnol-

listava liikunta-osio sekä improvisaatio. Nimensä mukaan ohjelmisto alkoi lastenlaulusta ja päättyi sinfoniaan..

Orffin opeilla kasvaneet

Leena kertoo, että Erkin työssä oli aina soittaminen vahvana ja liike tuli Inkeriltä. “Kun aikoinaan tein Orff-kurssien lopputyötä, niin tajusin, että Orffin on kulkenut lapsesta lähtien mukanani. En vain aiemmin ollut tajunnut, että sillä kasvatuksella minut on musiikkiin kasvatettu”.

Kysymykseen miten ja milloin Orff-studion toiminta loppui Leena vastaa: Toiminta loppui, kun enää ei tarvinnut kokeilla. Orff-studiolla syntyneet ideat kirjoitettiin kirjoihin ja soittimet tulivat kouluihin ympäri Suomen. Kokeiluista tuli käytänteitä” Even mukaan hänen kouluaikana ei puhuttu mistään Orff-studioista: “Mutta se systeemi tuli - ja se ajatus tuli Erkin mukana Tapiolan yhteiskouluun - ja vielä paljon laajemmalle!”

LÄHTEET

Ahti L., haastattelu 03/2020; Alho E., haastattelu 02/2020; Jaantila A. & Forsen E., Tapiolan kuoro 50 vuotta - Laulut, matkat, ystävät, Minerva Kustannus Oy, 2013; Pohjola E. & Tuomisto M., WSOY, 1992.

Orff-studion perintö

Alkuinnostuksen jälkeen Orff-soitinten käyttö kouluissa väheni. Soittimien laatu ei aina ollut kovin hyvä ja opettajilla ei välttämättä ollut enää tietotaitoa soittimien mahdollisuuksista. MUSISOI-JaSeSoi ry:n perustamisen jälkeen Orff-pedagogiikka on kokenut Suomessa uuden nousun. Orff-kurssien luennolla kesällä 2007 Inkeri Simola-Isaksson muisteli Orffin vaiheita Suomessa ja lausui: “Ja sitten tuli palavasieluinen **Harri Setälä**...”

International Music Village

– Käsikäes Moosten kartanossa

ANNA NUMMIRANTA

Kesällä 2019 JaSeSoin kansainvälinen kesäkurssi International Music Village järjestettiin ensimmäistä kertaa Suomen ulkopuolella. Yhteistyössä Viron Orff-yhdistyksen kanssa löydettiin muutamien vaihtoehtoisten kurssipaikkojen joukosta idyllinen Moosten kartano Pölvamaalta Kaakkois-Viron maaseudulta. Lähin suurempi kaupunki on Tartto, ajomatkaa Moosteen Tallinnasta reilu kolme tuntia.

Viron Orff-yhdistyksen puheenjohtajan **Tuuli Jukkin** tilanneen kurssille tunnuskappaleen. Tuulin ihastuttavat oppilaat esittivät Käsikäes-laulun yllätysnumerona meille Music Villagen avajaisissa. Myöhemmin opimme laulusta myös englanninkielisen version Viron Orff-kollektiivin pitämässä työpajassa.

Polo Vallejo, joka oli jo nyt toista kertaa Music Villagessa

on pohjana.

JaSeSoin henkeen Käsi-teema sopi loistavasti, sillä Orff-pedagogiikka vaalii ihmisen yhteyttä omaan kehoonsa ja arvostaa käsillä tekemistä, herkistää kontaktiin ja yhteiseen rytmiin. Erään käsien ja sormien hermostoa aktivoivan harjoituksen jälkeen Soili Perkiö vinkkasikin Käsikirja-nimisestä teoksesta, jota suosittelee kaikille lukemiseksi. **Martin Paneliuksen, Risto Santin ja Jarkko S. Tuusvuoren** kirjoittama järkälemäinen teos ihmiskäden anatomiasta, kulttuurihistoriasta ja potentiaalista muuttaa lukijan käsityksen omista yläraajoistaan, joita ei ehkä tule arjessa ajatelleeksi - ja joiden tekemiä asioita pitää itsestäänselvyytenä.

Kurssin kuluessa saimme myös mahdollisuuden tutustua virolaiseen kansanperinteeseen paikallisen kansanmuusikkopariskunnan **Krista ja Raivo Sildojan** luotsaaman kansanmusiikkikoulun konsertissa. Kurssilaiset pääsivät pistämään jalalla koreasti, kun

KUUSIKYMMENHENKISEN kurssin järjestäminen ulkomailla oli uudenlainen ja jännittävä kokemus jäsenseläisille. Osallistujia saapui kurssille kolmestatoista eri maasta: Latviasta, Puolasta, Singaporesta, Japanista, USA:sta, Tsekiasta, Espanjasta, Portugalista, Italiasta, Turkista, Saksasta sekä tietenkin Suomesta ja Virola.

Joukossa oli sekä vanhoja World Village -konkareita että uusia Music Villagen kävijöitä.

Kurssin teemaksi valittiin "Hand in hand - Käsikäes - Käsi kätehen" ja kurssin opettajiksi pyydettiin **Polo Vallejo** Espanjasta, **Christa Coogan** Saksasta, sekä yhdessä opettava kaksikko **Soili Perkiö** ja **Elisa Seppänen** JaSeSoista. Kartano yli sata vuotta vanhoine rakennuksineen tarjosi historialliset puitteet heinäkuuiselle musisoinnille. Vanha kivinen navetta oli upea tila laulaa ja tanssia. Paahtava hellekään ei kiviseinien sisällä paljon menoa haitannut.

Käsikäes-teema inspiroi

Heti ensimmäisenä iltana saimme kuulla

opettamassa, kertoi Käsi-teeman inspiroineen häntä kovasti. Hän oli valinnut työpajoihinsa paljon taputusleikkejä ja käsillä tehtäviä kontaktiharjoituksia. Kädet olivat edustettuna muidenkin opettajien työpajoissa. Christa Coogan, joka on tulossa kesällä 2020 JaSeSoin Orff-kurssille opettajaksi, oli etsinyt työpajoja suunnitellessaan käsiin liittyviä tekstejä mm. **Siv Cederingin** Hands -nimisen runon, jota käytettiin liikeimprovisaati-

Krista opetti meille virolaisia kansantansseja niin että vanhan kivenavetankin lämpötila nousi tanssin pyörteessä. Lisäksi Mentor-Mentee ohjelman opiskelijat pitivät kurssilaisille omat työpajansa

osana koulutustaan. Opettajavieraana Music Villagessa oli tsekkiläinen **Lenka Pospíšilová**, joka muistetaan mm. JaSe-Soin 30-vuotisjuhlan työpajasta.

Suitsusaunan löylyjä ja siilolaulun tenhoa käsikäes

Muutamat kaukaa tulleet kurssilaiset harmittelivat, että Viron Music Villagesta puuttui suomalainen järviluonto ja metsä. Suomalaisen näkökulmasta virolainenkin uimapaikka oli aivan hyvä, ja kartano sijaitsi metsien ja peltojen keskellä huokuen monisatavuotista historiaa. Moostessa oli vielä läsnä vanhanajan uinuva maaseudun rauha, mikä Suomessa alkaa olla katoamassa. Kahvikin tarjottiin pienistä eriparisista posliinikupeista ja kaadettiin posliinikannusta, pienestä kyläkaupasta sai paikallisia tuotteita.

Kurssilaisille ehkä eksoottisimman kokemuksen viikon varrella tarjosi paikallinen savusauna, eli viroksi suitsusauna. Sauna lämpesi tulikuumaksi kahtena iltana ja kesäiltaa vietettiin saunoen, grillaten, jutellen ja laulaen. Betoninen viljasiilo, joka nökötti karuna tyhjänä valtavana lieriönä aivan kurssipaikan vieressä, osoittautui akustiikaltaan oivalliseksi laulupaikaksi. Siilolaulannan tenhoisaa kaikua kävi ensin kokeilemasa yksi sitten toinen, lopulta iltalaulut siirtyivät tyystin siiloon.

Viimeisenä iltana teimme tulet siilon keskelle, ja piiritanssimme jatkui käsikäes monta tuntia kipinöiden sinkoillessa ja laulun kimmahdellessa siilon betoniseinistä.

KUVAT VASEMMALTA Tuuli Jukkin oppilaiden yllätysnumero "Käsikäes"-laulusta ihasutti avajaisissa.

Polo Vallejon tunneilla laulettiin harmonioita myös Arvo Pärtin *Fratres*-teoksesta.

Lenka Pospíšilová laulatti ja nauratti kurssilaisia omassa työpajassaan.

Vanha kivinavetta tarjosi oivat puitteet suurellekin määrälle kurssilaisia.

Many shades of the Orff Schulwerk in the International Music Village

THOMAS PIERRE

APPROXIMATELY SEVEN years ago, my teaching was transformed through Orff Schulwerk. The dream of traveling to other countries outside of the United States has become a reality because of AOSA.

I am honored to be the first African-American scholarship recipient of the JaSeSociety Scholarship, which allowed me to attend the 2019 International Music Village. Receiving this scholarship, this year held in Estonia, means so much to me because I have learned from some of the world's greatest clinicians. In addition, I am transferring the authentic musical experiences from The International Music Village to my students, and bringing the collaboration and sharing of other music educators from over 14 countries to their lives. It was powerful for me to experience the love and respect that participants had for one another's

differences, and how eager we all were to learn from our fellow culture bearers. We reflected on the many shades of the Schulwerk through our shared experiences, and after singing, playing, dancing, creating, eating, laughing, and crying together, we departed as friends.

I felt validated and appreciated of my own culture when I taught the participants performed a gospel during our closing ceremony that I taught them. My new friends embraced this genre with sincerity and great appreciation.

Since the start of the school year, I have already shared songs and dances from the International Music Village. This has impacted my student's learning in a powerful way. It gives them genuine access to music from around the world, as it was given to me.

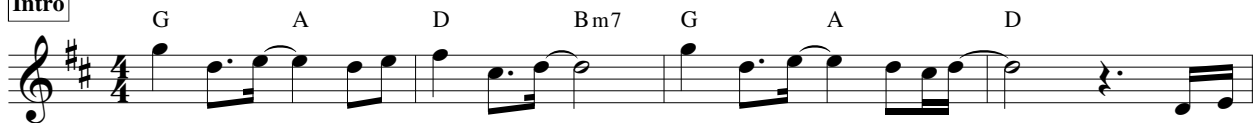
Tom Pierre on the sauna-evening together with Clara Horbach and Ezgi Tatar from Mentor-Mentee-programme.

Ja Se Soi nuotintaa III

Käsikäes

Muusika: Piret Laikre / sõnad: Marek Sadam

Intro

1. Ä-ra

A1

rõõ-mus-ta-mast vä-si, kui Sul peos on sõb-ra kä-si Hoi-a hoo-li-kalt ja õr-nalt, mär-ka

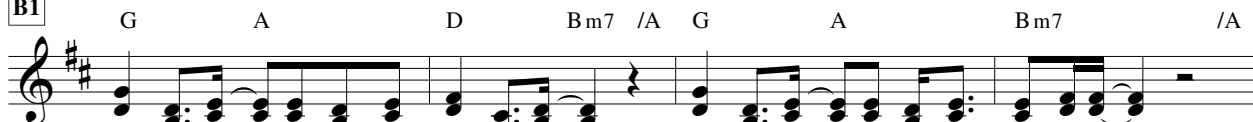

sõp-ra en-da kõr-val Kui on sõb-ral pa-ha tu-ju, pa-ha tu-ju ä-ra pu-hu Sest, kui

Sul kord tu-ju morn, nae-ru tuu-a sõb-ra kord

B1

Kä-si - käes on ker-gem e-la-da — Kä-si - käes on pa-rem män-gi-da —

Kä-si - käes nii ko-dus õu-es, tööl — Kä-si - käes kart-ma eal ei löö — 2. Tor-mi-

A2

tuu-li siis ei kar-da, kui on sõ-ber Si-nu kam-bas I-ga ras-kus pal-ju ker-gem, meel on

hea ja sü-da hel-ge Va-hel kõik on soo-tuks ku-ri, lau-sa õh-tust hom-mi - ku-ni Ü-hes-

HAND IN HAND English lyrics by RIINE PAJUSAAR

Is it a boy or girl or puppy
With your friend you're always happy.
And if you have a bad day,
Your friend can take it all away.

Every day is so much better,
If we spend our time together.
Like the Moon and shining stars,
Never want to be apart.

Ref.

Hand in hand we stand in the morning light,
Hand in hand in the freezing winter night.
Hand in hand like the birds we fly,
Hand in hand in the summer sky.

Not afraid or stormy weather,
if your friends all all together.
If you find yourself in trouble,

Without your friend it seems like double.

Every day and every night,
Every moment seems so bright.
If you work or rest or play,
all your worries fly away.

Ref.

Hand in hand...

Viron yhteistyön alkuaikoja

JaSeSoi ry on tehnyt yhteistyötä virolaisten musiikkikasvattajien kanssa jo 1990-luvun taitteesta asti. Seuraavassa kooste Jukka Siukosen kirjoittamasta Musisoi ry:n historiikista. Lisäksi kunniajäsenemme Jukka ja Harri muistelevat alkuaikojen hurjia "ristiretkiään" Viroon maan itsenäistymisen melskeissä.

VUONNA 1989 MUSISOI ry loi viralliset yhteydet Viron Musiikkiliittoon (Eesti Muusikaühing), ja suunnitelmia koulutusyhteistyöstä ruvettiin rakentamaan. Jo seuraavan vuoden helmikuussa MUSISOI ry vieraili Eesti Muusikaühingin kutsusta Tallinnassa ja Tartossa. Vierailun tarkoituksena oli opetusdemonstraatiot virolaisille musiikkikasvattajille. Vierailua raportoi mm. Musiikkilehti RONDO. Esittelykiertue oli suunnaton menestys, ja sai aikaan sen, että virolaiset ryhtyivät suunnittelemaan omaa Orff-koulutuskeskustaan.

Marraskuussa 1990 MUSISOI ry järjesti yhdessä Eesti Haridesu Arenduskeskuksen (kouluttamisen kehittämisskeskuksen) kanssa Kansainvälisen Rytmijä ja Liikuntaseminaarin Tallinnassa. Opetusministeriö tuki kurssia 10 000 markalla. Kurssille osallistui 80 virolaista musiikkikasvattajaa, sekä suomalaiset opettajat **Harri Setälä** ja **Soili Perkiö**. Virolaisina opettajina toimivat **Kristjan Torop** ja **Leo Normet**. Eesti TV:n pääuutislähetys uutisoi kurssin, ja teki raportin suomalaisten opetuksesta, sekä haastatteli **Jukka Siukosta** MUSISOI ry:n toiminnasta.

Harri Setälä ja Jukka Siukonen osallistuivat kouluttajina Eesti Muusikaühingin järjestämälle viikon mittaiselle musiikinopettajien valmennusleirille elokuussa 1991. Virolaisten musiikinopettajien vuosittaisessa pääkoulutusta-
pahtumassa harjoitettiin uutta ohjelmistoa ulkomaisia vierailuja ja konsertteja varten. MUSISOI ry:n järjestämä koulutuspiste oli kurssin ylivoimaisesti suosituin, ja kaikki halukkaat eivät edes mahtuneet mukaan. Huolimatta samanaikaisesta poikkeustilasta silloisessa Neuvostoliitossa MUSISOI ry onnistui pedagogisessa tehtävässään täydellisesti.

Ensimmäinen eestiläinen osallistuja 1989 IV Valtakunnallisessa Rytmijä ja Liikuntaseminaarissa Orivedellä oli

Harri Setälä ja Musisoi ry. toivat uusia tuulia virolaiseen musiikkikasvatukseen 90-luvun taitteessa. Opetusdemonstraatiot herättivät innostusta Tallinnassa helmikuussa 1990. KUVAT Jukka Siukonen.

Ülle Heinsalu. Yhteistyö virolaisten kanssa jatkui myös 2000-luvun alkuvuosiin. Heitä oli merkittäviä määriä Rytmiseminaareissa, ja vuoden 2000 kansainvälisessä Orff-Schulwerk Symposiumissa Orivedellä.

Jukan ja Haasen muisteluita

"Päästiin Eestin television haastatteluun ja ajan hengen mukaisesti uutisiin piti saada "talking head", siis mies. Vuoden 1990 uutislähetysten taustakuvat olivat sitten Soilin sessiosta, mutta uutisissa puhuivat Jukka Siukonen ja **Gorbatsov!**" (Jukka)

"Menimme 1991 Neuvosto-Eestiin Vigalaan Eestin musiikinopettajien ja kuoronjohtajien koulutuspäiville ja palasimme itsenäisyytensä vahvistaneesta Eesti Vabariikistä." (Jukka)

"Juu olimme Jukan kanssa Pärnussa kurssin pidossa, kun viesti tuli, että **Boris Jeltsin** oli noussut tankeille Venäjällä (NL:ssä)! Tallinnan satama sulkeutui ja Viro pidätteli hermojaan mahdollisen ison veljen "invaasion" pelossa. Pidettiin kurssilla hätäkokoous, jossa esitettiin kurssin purkamista. Lopuksi erään veteraanin puheen jälkeen päätettiin jatkaa kurssia ihan kuin mitään ei olisi tapahtunut! Meitä hieman pelotti kun kuultiin sataman sulkemisesta. Pidettiin kurssi loppuun ja

meidät Jukan kanssa kuljetettiin lähelle Tallinnaa mahdollista laavaa odottamaan. Yöllä pelästyimme kovaa kolinaa ulkoa... luulin että nyt tuli lähtö johonkin (?) kunnes ystävämme **Andres Loigom** (Loika) rauhoitteli, että se on vain tavarajuna, ei sotilasosasto. Huh huh! Seuraavana aamuna satama aukesi ja pääsimme kotimatalle onnellisina poikina. Tämä tarina on tosi!" (Harri)

"Viron vapautumiskuvat Tallinnan vanhasta kaupungista panssariesteineen ja kodukaitse-/suojeluskuntapoikineen puupamput kourassa ovat valitettavasti jääneet AOSA:n Orff Echolle, Orff-Schulwerk Informationen, sekä Lastentarha-lehtiin." (Jukka)

"Hetket kannattaa tallentaa. Seuraavassa hetkessä ne ovat historiaa." (Jukka)

Lisätietoa alkua ajoista löytyy Vuoden 1995 JaSeSoi-vuosikirjan artikkelista "Soidunkantajina Virossa."

Ollaanko tuttuja jo?

LAURA VAINIO

Tällä palstalla JaSeSoi Ry:n rivijäsenet esittäytyvät ja kertovat kuulumisiaan

Marcello Pacifici

Tell about yourself, who you are and how you found your way to Finland.

Moi! My name is Marcello, and I'm from Roma, Italy. I'm a friend of JaSeSoi since 2015, when I came to Finland for the first time attending the (at that time) JaSeSoi's World Village. I fell in love since day one with this country, its culture, music tradition, quality of education and open-mindedness. After spending ten years teaching music in kindergartens, primary and music school of my hometown and performing as a guitarist all around Italy I felt it was time to try new experiences and I moved to Helsinki in summer 2018.

Where are you working? Do you use Orff-pedagogy at your work? How?

I work in a Swedish-speaking kindergarten in Helsinki within a group of 5 years old children. Although my main job is not as a music teacher, I give the children music lessons weekly or every two weeks following the Orff pedagogy

and we spontaneously make music every day singing, dancing and playing percussion instruments.

What is the most rewarding thing with music at your work?

Being able to bring joy just by strumming few chords on a guitar or ukulele, or by singing a melody or dancing with a big smile on.

What kind of musical activities do you have in your everyday life?

Along with practising and composing music at home, I have a duo with singer Venla Saartamo with whom I play gigs in bars and restaurants. I'm planning to start my own band playing jazz-oriented original music and I'm trying to connect with more musicians in the Helsinki area.

Marcellos duo with Venla Saartamo.

What kind of music do you listen at home?

I love listening to old and contemporary jazz record and Scandinavian folk. I often tune to Radio Helsinki because they have a good music selection and listening to their speakers helps me learning Finnish. I like to relax and "take it easy" when I'm home, so there's not much space for bebop, fast polkas or rock and roll!

Can you tell us something which has surprised you while living in Finland...

The difference between the seasons! Summer has incredibly long days, autumn is chilly and dark, winter is beautifully white and cold (well, not the last one...) and spring brings the light back.

Grammatica della fantasia musicale

– Musiikkikurssilla Italiassa italiaksi

JADE AULOS

Keväällä 2019 olin Firenzen yliopistossa Erasmus-vaihdossa opiskelemaan kasvatusta ja musiikkitiedettä. Vastapainoksi yliopisto-opinnoille etsiydyin Italian Orff-Schulwerk -yhdistyksen, OSI-Nord, järjestämälle kurssille. Vaikka kielitaitoni oli vaihtoon lähtiessä B1 tarkoittaen sitä, että pystyin tilaamaan sujuvasti kahvia ja keskustelemaan ajankohtaisista asioista, kurssi jännitti minua kielen takia.

KURSSIPAikka oli Toscanan maakunnassa reilun kahden tunnin päässä Firenzestä Montepulcianon uskomattoman kauniissa pikkukylässä. Kurssin opettajana toimi italialaisen musiikkikasvatuksen guru **Enrico Strobini**, jonka omaan kirjaan *Grammatica della fantasia musicale* -kurssi pohjautui. *Grammatica della fantasia musicale* tarkoittaa sanataarkasti ”musiikillisen fantasian kielioppi”, mutta suomentunee parhaiten ”musiikki, draama ja kieli”.

Tarinoiden kerrontaa ja pienimuotoisia harjoitteita

Enrico oli puhelias kouluttaja, mitä saattoikin olettaa italialaisesta kouluttajasta. Koulutuksesta suuri osa kului esimerkkien ja tarinoiden kuunteluun sekä kurssilaisien ja kouluttajan väliseen rentoon vuoropuheluun. Enrico aktivoi kurssilaisia erilaisin visuaalisin ja auditiivisin esimerkein ja eteni luontevasti aiheesta toiseen. Katsoimme esimerkiksi videon etelä-afrikkalaisesta heimokulttuurista inspiraatioksi laululeikille, jonka seuravaksi opettelimme.

Prosessimuotoista työskentelyä, johon olemme tottuneet JaSeSoin kursseilla, ei juurikaan ollut muutamaa pientä harjoitetta lukuun ottamatta. Yksi näistä harjoitteista oli visuaalisen nuotinnukseen pohjautuva ryhmäprosessi, jossa

teimme kuvista omat ääni-installaatiot. Esitimme ne alkuun yhdessä samaan aikaan ja sitten erikseen vuorotellen. Toisessa harjoitteessa teimme tanssiperformanssin haiku-pohjaisten italialaisten runojen päälle ja keskustelimme niiden herättämistä tunteista. Lisäksi meillä oli pieni sävellystyö, jossa kuvista tehtiin rytmiiikkaa ja yhdisteltiin eri ryhmien rytmit soivaksi kokonaisuudeksi.

Kurssin kiireettömyys vs. pirstaleisuus

Kaksi päivää kestävä kurssin parasta antia oli ehdottomasti sen osallistujat kokemuksineen ja tarinoineen sekä kurssin rento, ihanan läsnäoleva ja kiiretön tunnelma. Koin, että minut otettiin hyvin vastaan, vaikka välillä kielitaitoni suhteessa natiiveihin toi hieman haasteita. Väärinkäsityksiä ei kuitenkaan tullut liika ja ymmärsin kurssin pääasiat hyvin.

Kurssin miinuspuolena oli sen pirstaleisuus, soittamisen vähäisyys sekä ns. ”turhat pulinat”, joita tuli eri osioiden väliin. Välillä myös lauloimme lauluja oh-

jelmalehtisestä, jonka saimme mukamme. Lauluja ei sen kumminkin linkitetty opetukseen, jolloin ne jäivät hieman irrallisiksi. Myöskään kaikkia ohjelmalehtisen lauluja ja leikkejä ei käyty läpi

yhdessä, vaan tämä jäi omalle ajalle.

Rentoa eteläeurooppalaisuutta ja suomalaista pedanttisuutta

Kurssin lopuksi opetin italialaisille laulun ”Teetkö näin ja näin”. Laulu leikinsä kanssa herätti kiinnostusta ja sen lausumisasu kauhistusta, mutta kaikki osallistuivat kuitenkin aktiivisesti. Kurssin virallisen osuuden jälkeen kävimme yhdessä syömässä. Kurssilaiset pohtivat innolla Suomeen tulemistä. Kenties tämä onnistunee jonakin vuonna, kuka tietää. Uskon ainakin, että sain herätettyä heissä kipinän osallistua joskus Music Villageen.

Suomeen palattuani valmistuin musiikin aineenopettajaksi ja sain töitä Järvenpäästä yläkoulusta. Olen myös prosessoinut Italiasta saamaani tietotaitoa. Montepulcianon kurssin ja JaSeSoin oppien perusteella olen kehittänyt työhöni suomalais-italialaista musiikkituokiota. Tuokiossa harjoitellaan mm. tavurakennetta, italialaisia eleitä sekä musiikin teorianastoa laulaen, soittaen ja liikkuen. Montepulcianon kurssi antoi minulle kimmokkeen kehittää itseäni opettajana, joka ottaa opetukseeni mukaan rentoa eteläeurooppalaista otetta suomalaiseen pedanttiuteen ja vahvaan Orff-pedagogiseen perinteeseen yhdistettynä.

OSI eli Orff-Schulwerk Italiano on jakautunut maantieteellisesti neljään eri alueelliseen jaostoon. Toscana, jossa Firenze ja Montepulciano sijaitsevat, kuuluu pohjoisen alueen jaostoon OSI-Nord.

Enrico puhuu.

Soili Perkiö ja kirjailija Timo Parvela
Pro Finlandia -mitalien jakotilaisuudessa.

Pro Finlandia -mitalijuhlat ja Rytmis siirtyivät

Yhdistyksemme kunniajäsen ja pitkäaikainen kouluttaja **Soili Perkiö** sai syksyllä Pro Finlandia -mitalin merkittävästä työstään lastenmusiikin säveltäjänä ja edistäjänä. Soili nähtiin myös Presidentinlinnan itsenäisyyspäivän juhlissa. Tämän kevään Rytmiksessä oli tarkoitus juhla tätä hienoa kunnianosoitusta. Juhla kuitenkin siirtyi pidettäväksi myöhemmin samoin kuin Rytmis, joka jouduttiin perumaan korona-pandemian takia.

Vamo ry. 40v.

Varhaisiän musiikinopettajat ry. täytti syksyllä 40 vuotta ja juhli pyöreitä vuosia Juhlaseminaarissaan Helsingissä. Jasesoi onnittelee yhdistystä uraauurtavasta ja pitkäjänteisestä työstä varhaisiän musiikkikasvatuksen parissa! Lahjaksi yhdistyksemme antoi arvottavaksi ilmaisen osallistumisen Rytmikseen Vamo ry:n jäsenelle.

*Maisa Krokfors, Vamo ry:n perustajajäsen
ja suomalaisen musiikkileikkikoulutoiminnan
uraauurtaja Juhlaseminaarissa.*

Musakärri kulkee kasseissa.

Musakärri Kaarinassa

Kaarinan kaupungin varhaiskasvatuksessa aloitettiin Musakärri-toiminta syksyllä 2019. Musakärri sai innoituksensa Helsingissä toimivasta vastaavasta mallista. Laatta- ja rytmisoitimia sisältävä soitinkokoelma kiertää eri päiväkodeissa noin kuukauden jaksoina. Toiminta on mahdollistanut lapsille laadukkaan soittimiston käytön. Tavoitteena on rikastaa varhaiskasvatuksen musiikkikasvatusta. Kaarinan Musakärin koordinaattorina toimii lastentarhanopettaja ja musiikkipedagogi **Terhi Kuusisto**, joka oman työnsä ohella kiertää jakamassa vinkkejä musiikkitoimintaan ja soittimien käyttöön lapsiryhmissä. Soili Perkiö on tulossa pitämään Musakärrikoulutuksen Kaarinan väelle.

Kulttuurikurkkaus Espoossa

Espoossa on musakärriä vastaavaa toimintaa sisältävä Kulttuurikurkkaus, joka tuo taiteen ja kulttuurin osaksi espoolaisen varhaiskasvatuksen arkea. Kulttuurikurkkauksessa on päiväkotien käyttöön tarkoitettu Kiertävä soitinpaketti, jonka kouluttajana on varhaisiän musiikinopettaja **Teija Männistö**. Taiteen ja kulttuurin ammattilaiset vierailevat päiväkodeissa esiintymässä tai ohjaamassa lapsille suunniteltuja sisältöjä. Lisäksi kasvattajien kurkkauksissa taide- ja kulttuuritoimijat kouluttavat henkilökuntaa hyödyntämään taiteen mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa myös kulttuurivierailujen ulkopuolella. Toiminta kattaa kaikki Espoon 175 kunnallista päiväkotia.

Christa Coogan mukana Mentor-Mentee -ohjelmassa

Kansainvälisessä European Mentor-Mentee -ohjelmassa on mukana Münchenin konservatorion luovan tanssin opettaja **Christa Coogan**. Hän opettaa myös Salzburgin Orff-instituutissa (Special-course) sekä San Franciscon tasokursseilla. Päätöksensä lisäksi hän on työskennellyt mm. pakolaisten kanssa. Christa Coogan oli mukana viime kesän Music Villagen kouluttajana. Menteet eli mentoroitavat pääsevät oppimaan kansainvälisestä kouluttajuudesta Christan lisäksi **Soili Perkiön** ja **Elisa Seppäsen** johdolla. Vuoden 2020 menteet ovat **Niki Sofia Kouma** Kreikasta, **Aixa Toledano Benitez** Espanjasta, **Ilkay Nisanci** Etelä-Afrikasta ja **Riikka Rauhala** Suomesta.

Musiikkikasvatusyhdistys Orff-Schulwerk Association of Finland

Yleistä

- vapaan musiikkikasvatuksen yhdistys
- perustettu vuonna 1993 jatkamaan Musisoy ry:n vuonna 1985 aloittamaa musiikkikasvatustyötä
- edistää ja seuraa Orff-pedagogista musiikkikasvatusta Suomessa Orff-Schulwerk Forum Salzburgin valtuuttamana
- järjestää koulutuksia, joiden tarkoituksena on tukea osallistujan omaa pedagogista kasvua, hyvinvointia ja työssä jaksamista

Jäsenyys yhdistyksessä

- jäseniksi voivat liittyä kaikki musiikkikasvatuksesta kiinnostuneet henkilöt ja yhteisöt
- jäseniä yhdistää kiinnostus Orff-pedagogiikkaan ja sen tarjoaman luovan kasvatusnäkömyksen soveltaminen musiikkikasvatustyössä

Hallinto

- päätösvaltaa käyttää sääntömääräiset vuosikokoukset
- hallitus (7-12 jäsentä) sekä puheenjohtaja valitaan syyskokouksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan

Puheenjohtaja

Juuli Kammonen (juuli.kammonen@jasesoi.com)

Muu hallitus

etunimi.sukunimi@jasesoi.com

Tapahtumat

RytmiS

Monipuolinen, virkistävä ja virikkeitä antava viikonloppukurssi, jonka työpajoissa heittäydytään musisoimaan, liikkumaan ja laulamaan huippupedagogien johdolla.

Musiikkipedagogiikan koulutusohjelma – Orff-kurssit I - II - III – lopputyöseminaari
Musiikkipedagoginen, opintojaksolta toiselle etenevä ja syvenevä koulutuskokonaisuus, jossa syvennyttään Orff-pedagogisen lähestymistavan kautta musiikkikasvatukseen. Koulutuksen viimeinen jakso on pedagogista kasvua refleктоiva lopputyöseminaari. Koulutuksen laajuus on 20 opintopistettä.

Teemakurssi

2-3 päivää kestävä kurssi, joka täydentää JaSeSoin muita kursseja. Kurssilla on vuosittain vaihtuva sisältö, jonka lähtökohtana on tietty pedagoginen ja/tai musiikillinen näkökulma.

International Music Village

Luonnonläheinen ja yhteisöllinen matka opettajuuteen.

SyysSeSoy

Jäsenille ilmainen koulutustapahtuma, joka kokoaa jäsenistön vuosikokoukseen. Tarjoaa jäsenistölleen mahdollisuuden toimia kouluttajana.

Soittajaiset

2-3 kertaa vuodessa on vapaamuotoinen yhteissoittokokoukseen. Tapahtuma pyritään järjestämään maksuttomana jäsenpalveluna.

Kansainvälinen toiminta

- toimii yhteistyössä Carl Orff -säätiön ja Orff-Instituutin kanssa
- on yhteydessä muiden Orff-yhdistysten kanssa mm. osallistumalla vuosittaiseen kansainväliseen Orff Forum
- tapaamiseen Salzburgissa ja USA:n Orff-yhdistyksen AOSA:n tapahtumaan
- on mukana yhteispohjoismaisessa Nordic Sounds -hankkeessa

Tiedotus

- julkaisee JaSeSoy Journal -lehteä
- jäsenistöä tiedotetaan sähköpostitse, nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa
- ylläpitää www.jasesoi.com-kotisivuja ja tiedottaa toiminnastaan kasvatus- ja musiikkialan eri oppilaitoksia.

Soittimisto

- omaan koulutuskäyttöön laaja Orff-soittimisto.

JaSeSoy ry tarjoaa jäsenilleen:

- koulutuslennuksen RytmiSestä, Musiikkipedagogiikan koulutusohjelmasta ja Teemakurssista
- ilmaisen koulutuksen SyysSeSoin yhteydessä
- Soittajaiset
- JaSeSoy Journal -jäsenlehdessä 1-2 kertaa vuodessa
- Orff-käsikirjaston käyttöoikeuden
- mahdollisuuden koulutustukeen kansainvälisille Orff-kursseille
- kansainvälisiä yhteyksiä
- vinkkejä järjestettävistä kotimaisista ja kansainvälisistä kursseista

JaSeSoy ry kannustaa musiikkikasvattajia aktiiviseen toimintaan.

Kurssikalenteri 2020

Koulutuksia kaikille musiikin parissa työskenteleville

RytmiS 21.-22.3.2020

Seurakuntaopisto, Järvenpää

Kouluttajina Esa Lamponen, Elina Lautamäki ja Tero Pajunen

(Huom. siirretty myöhempään ajankohtaan)

Orff-kurssit I - II - III 2.-7.6.2020

Lopputyöseminaari 1.-2.6.2020

Seurakuntaopisto, Järvenpää

Kolmena eri vuonna jaksolta toiselle etenevä ja syvenevä monipuolinen kurssikokonaisuus, joka päättyy Lopputyöseminaariin.

Kouluttajina mm. Christa Coogan, Elisa Seppänen, Soili Perkiö, Markku Kaikkonen, Taavi Lehtonen ja Mikko Seppänen

Ilmoittautuminen: www.seurakuntaopisto.fi/jasesoi

SyysSeSoi 19.9.2020

Jäsenille ilmainen koulutustapahtuma, jonka yhteydessä on yhdistyksen vuosikokous.

Lisätietoja: www.jasesoi.com

Muutokset mahdollisia. Seuraa tiedotusta yhdistyksen netti-ja Facebook-sivulla sekä-ryhmässä.